

" Kis gyermekem csak nézzél szerteszét éretted van itt minden, ami szép."

Várnai Zseni

***Tolmács-Bánk Óvoda
módosított nevelési programja
2010.***

Tartalomjegyzék

I. Óvodánk jellemzői	3
II. Jövőképünk; Gyermekkép	4
Óvodakép	5
III. Az óvodai nevelés feladatai	6
- Alapvető és speciális céljaink	6
Az óvodai nevelés általános feladatai	7
- Az egészséges életmód kialakítása	7
- Az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása	7
- Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása	8
Óvodánk speciális feladatai	9
Óvodánk sajátos arculatának jellemzői	10
- Gondozás – egészséges életmód biztosítása	11
- Érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása	12
- Anyanyelvi, és értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	14
- Hagyományőrzés, kisebbségi kultúra átörökítése, kisebbségi nevelés	15
Néphagyományápolás, népszokások Tolmács	16
Néphagyományápolás, népszokások Bánk	17
IV. Az óvodai élet megszervezésének elvei	22
- Az óvoda személyi és tárgyi feltételei	22
- Az óvodai élet megszervezése	23
Az óvoda kapcsolatai	25
V. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	28
- Játék	28
- Vers, mese	31
- Ének, zene, énekes játék	33
- Rajzolás, mintázás, kézimunka	36
- Mozgás	38
- A külső világ tevékeny megismerése	40
- Munka jellegű tevékenységek	44
- A tevékenységekben megvalósuló tanulás	46
VI. Gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek	47
1. számú melléklet	50
VII. Érvényességi rendelkezések	54
VIII. Legitimációs záradék	55

I.

Óvodánk jellemzői

Tolmács és Bánk Nógrád megye kistelepülése. Bánk szlovák nemzetiségű község. Óvodánk a falu közepén, csendes, nyugodt környezetben helyezkednek el.

Tolmácson a jelenlegi épületben 1976-tól, Bánkon 1975-től működik az óvoda.

Intézményeink feltételrendszere alkalmas arra, hogy a helyi igényeknek megfelelően fogadni tudjuk a 2,5-7-8 éves korú gyermeket. Vegyes korösszetételű csoporttal működünk, mely a **2,5 -7 -8 éves gyermekek gondozását, nevelését foglalja magába. A településen élő 2,5 -7 éves gyermekeket fogadni tudja az óvoda.**

Tolmács saját konyhával rendelkezik, Bánkon az étkeztetés beszállítással a Nőtincsi Konyháról a SÜLLŐS és SÜLLŐS Bt. által történik.

Óvodánk részben megfelelő épületekkel, komforttal, esztétikus külső- és belső környezettel várják a különféle szociokulturális helyzetű családokból érkező gyermekeket.

Tárgyi eszközeinket és felszereléseinket folyamatosan bővítjük, korszerűsítjük. Ehhez a költségvetési kereten túl igyekszünk minden pályázati lehetőséget kihasználni.

A nevelőtestület sokéves szakmai tapasztalattal, folyamatos önképzéssel igyekszik megfelelni a mai kor társadalmi és szakmai kihívásainak.

A társadalmi élet változásainak következtében egyre több a beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzdő, részképesség-lemaradással érkező, sajátos nevelési igényű, és az egészségügyi szokások hiányával érkező kisgyermek.

Nyitottak vagyunk a partneri elvárások iránt, de szolgáltatásainkat a szakmaiság és a gyerekek mindenképp felett álló érdekét szolgáló szempontok határozzák meg.

Nevelési gyakorlatunk alapja a gyermekszeretet, a harmonikus, nyugodt, családi, egymásra figyelő, segítő, támogató, érzelmi biztonságot nyújtó, pozitív tulajdonságokat megerősítő óvodai élet. Fontosnak tekintjük a felnőtt és a gyermek sokszínű együttműködését, a játék elsődlegességét. A játékokra alapozva szervezzük a gyermek igényeihez, életkori sajátosságaihoz igazított tevékenységeket, tapasztalatszerzéseket.

A program cél-, feladat- és tevékenységrendszeréhez igazítottuk nevelési-gondozási gyakorlatunkat, feladatainkat, s a program felülvizsgálata nyomán kiegészítettük saját elképzeléseinkkel, valamint a szlovák kisebbségi nevelés cél- és feladatrendszerével.

Hangsúlyozzuk a nyelvhez, a környezethez, a tájhoz, az emberekhez, társakhoz való érzelmi viszony megalapozását, a családdal való együttműködést.

A tolmácsi óvoda programja adaptáció. Azért választottuk Nagy Jenőné "Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel" című programját, mert rendszere jól illeszthető nevelési elképzeléseinkhez.

A bánki óvoda sajátossága a néphagyományok, a szlovák nemzetiségi nyelv ápolása.

Programunkat a többször módosított 1993. évi LXXIX. Ktv., különös tekintettel a 2003. évi LXI. törvény módosításaival, a "Nemzeti, etnikai, kisebbségi óvodai nevelés irányelve", a 137/1996.(VIII.28) Korm. rendelet, az "Óvodai nevelés országos alapprogramja"(2009.11.20-i módosításai), a Nógrád megyei Közgyűlés 1996. májusi határozata alapján készítettük el. Községeinkre is jellemző a nagyfokú munkanélküliség, ami inkább az anyukákat hozza nehezebb helyzetbe, bár aki nagyon szeretné, az találhat magának munkahelyet. Ott, ahol az egyik szülő munkanélküli az egy főre jutó jövedelem nagyon alacsony. ***Kiemelt feladatunk ezért, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeink differenciált fejlesztésének megvalósítása az esélyegyenlőség biztosítása.***

Az idevonatkozó törvény biztosította lehetőség kihasználásával, s az anyák jobb munkába állási lehetőségeinek biztosítása érdekében, 2010.szeptember 1-től a községekben élő 2,5 éves kort betöltött gyermekek felvételét is biztosítani tudjuk a törvényi feltételeknek megfelelően.

Több családnál a megélhetésért folyó küzdelemben még a gyermekekkel együtt töltött idő sem közös tevékenységgel telik el. Az ingerszegény családi környezet, élmény és kommunikációs hiány meghatározza óvodai feladatainkat.

II.

Jövőképünk

Szeretnénk, ha óvodánk a megértés, az egymás iránti türelem, elfogadás, szeretet; biztosságot, vidámságot adó béke szigete lenne, ahol a gyermekek napjuk nagy részét örömmel, boldogan, önfeledt játékkal tölthetnék, kreatív, jókedvű, szakmailag kiváló, mindig megújulni képes óvónők irányításával.

Gyermekkép

„Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét és eszét, szaporítja tapasztalatait. Ő azt hiszi csak játszik. De mi tudjuk, mire megy a játék. Arra, hogy e világban otthonosan mozgó, eleven eszű, tevékeny ember váljék belőle” (Varga Domokos)

Az óvodás gyermek felnőttektől függő, érzékeny, fejlődésben lévő személyiség, önálló individuum, egyénenként változó testi-lelki szükségletekkel.

Gyermekközpontú, **befogadó** óvodai nevelésünk ezek kielégítésére, a gyermeki személyiség legteljesebb kibontakoztatására irányul, **az egyenlő hozzáférés biztosításával.**

Olyan gyermekek nevelése a célunk, akik érzelmileg gazdagok, szülőföldjükhöz kötődnek, a környezetükben jól tájékozódnak, érdeklődők, befogadók, a társadalomba beilleszkedni képesek.

Valljuk, hogy az élmények feldolgozását támogató környezetben felnövő gyermek, maga is befogadóvá, elfogadóvá, együttműködővé, válik.

Óvodakép

Nevelőtestületünk a nevelési programot az alábbi elvekre építette:

- *A családi nevelés elsőbbségét elismerve, azt kiegészítve a gyermekek érdekeit mindenekelőtt szem előtt tartva, kiegyensúlyozott, nyugodt légkörben az optimális feltételeket biztosítva neveljük a gyermekeket.*
- Biztosítjuk a minőségi, korszerű nevelést, az egyenlő esélyek **optimális** feltételeit.
- *A befogadó nevelésünk legtagabb értelmezése, összhangban van az egyenlő hozzáférés elvével, a multi-és interkulturális nevelés szemléletével.*
- Családias, biztosságot nyújtó **pedagógiai környezet kialakítása a célunk, ahol a befogadó attitűd természetessé válik az óvodapedagógus, a nevelőmunkát segítő munkatársak és a szülők, gyermekek számára egyaránt.**
- A gyermeket fejlődő személyiségnek tekintjük, az életkori sajátosságai, testi, lelki szükségleteit figyelembe véve.
- A szabad **játékot** a tevékenységek sorában elsődlegesnek, és semmi mással nem helyettesíthető alaptevékenységnek tartjuk.
- Változatos, élmény gazdag, közvetlen tapasztalatszerzésen alapuló tevékenységekkel segítjük elő a gyermeki személyiség sokoldalú fejlődését, **nevelésünkben érvényesítjük az innovatív pedagógiai törekvéseket.**
- **Nevelésünket tehát úgy határozhatjuk meg, mint a gyermek kompetenciájának, és kompetenciaigényének pozitív értékek mentén történő gazdagítását, mely biztosítja az egyes gyermek sajátos igényeinek figyelembevételét, képességeik-, készségeik kibontakoztatását..**
- Az érzelmi alapokon nyugvó, gyermekközpontú óvodai élet biztosításával, szociális érzékenység kialakításával segítjük a **különbözőség** elfogadását, tiszteletben tartását, **a diszkrimináció tilalmának érvényesítését.**
- A családokkal való korrekt együttműködésre- az együttműködési formák bővítési lehetőségeinek keresésére törekszünk.
- A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozók nevelésével foglalkozó tagintézményünkben az óvodai nevelés keretében biztosítjuk a kisebbségi önazonosság megőrzését, a nemzeti hagyományok ápolását, erősítését, átörökítését.
- Biztosítjuk a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelését, elősegítve ezzel közösségbe való beilleszkedésüket.
- *A gyermek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, személyiségük teljes kibontakozásának támogatásával az iskolai beilleszkedés közvetett elősegítését igyekszünk megvalósítani.*
- **Különös figyelemmel fordulunk a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felé, mert a pedagógiai támogatás jelentős segítséget jelent számukra, szorító hátrányaik kompenzálásában.**

- *Közvetetten segítjük az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.*

III.

Az óvodai nevelés feladatai

Alapvető céljaink:

Óvodai nevelésünk célja, hogy a családi nevelést kiegészítve, segítsük a különböző szociális háttérrel rendelkező 2,5-7-8 éves korú gyermekek személyiségének sokoldalú, harmonikus, fejlődését, az életkori és az egyéni sajátosságok figyelembe-vételével, ***ahol a hátrányos helyzetű gyermek és szülő is megkapja azt a pedagógiai támogatást, mely az iskolai munka sikerességet eredményezi.***

Gyermekeink részére széles utat biztosítunk a fejlődéshez differenciált fejlesztéssel, fejlődésük személyre szabott segítségével, tehetséggondozással.

Olyan gyermekek nevelése a célunk, akik érzelmileg gazdagok, szülőföldjükhöz kötődőek, környezetükben jól tájékozottak

Speciális céljaink:

Óvodai nevelésünk célrendszerének sajátos elemeit meghatározzák a települések, településrészek sajátos jellemzői, a szűkebb környezet elvárásai, s az óvodapedagógusok által felvállalt többletfeladatok eredményei. Így speciális célként fogalmazódnak meg a következők:

- Valamennyi beszédhibával küzdő gyermek részesüljön logopédiai ellátásban, legalább 5 éves ***kortól- logopédiai ellátásnál különös figyelmet fordítunk a halmozottan hátrányos gyermekek ellátására.***
- A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekekben alakuljon ki a kisebbségi életmódhoz, kultúrához kötődő, az adott településre jellemző hagyományok és szokások ápolásával a nemzetiségi, kisebbségi identitástudat
- Óvodáinkban a személyi és tárgyi feltételeknek megfelelően fogadni tudjuk a sajátos nevelési igényű gyerekek közül, a magatartás zavaros, a gyengén látó, enyhébb fokban hallássérült, enyhe értelmi fogyatékos, akadályozott beszédfejlődésű, enyhén mozgáskorlátozott gyermekeket, akik kis segítséggel önellátásra képesek, alkalmasak a közösségi életre. A szakszolgálattal kölcsönösen a gyermekek fejlesztését szolgáló az eddigiek mellett további együttműködési módokat keressük.
 - ***A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai fejlesztő programba való bekapcsolása.***
 - ***Az óvodai fejlesztő program működtetése során a következő célokat tűzzük ki:***

- *eltérő családi háttérrel rendelkező, különböző képességű, és fejlettségű gyermekek együttfejlesztése, együttnevelése az esélyegyenlőség megteremtése érdekében.*
- Az esélyegyenlőtlenség csökkentése, különösen a kommunikáció és a szocializáció fejlesztésével, erősítésével.

Az óvodai nevelés általános feladatai

Az egészséges és biztonságos óvodai környezet megteremtése, amelyben feladatunk a gyermekek egyénenként változó testi-lelki szükségleteinek maximális kielégítése, ezen belül:

- **az egészséges életmód kialakítása:**
- a gyermekek egészséges életvitel-igényének alakítása, testi fejlődésük, edzettségük *elősegítése a gyermek személyes belső környezetének testi, lelki szociális egészségének gondozása, környezettudatos magatartás megalapozásával az egészség fejlesztése, védelme.*
- *A gyermekek életkorának megfelelő óvodai életritmus kialakítása, gondozásuk biztosítása*
- *A helyes testápolás, egészségmegőrzés és a kulturált étkezési szokások kialakítása*
- *A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, mozgásigény kielégítése a szabad mozgás biztosításával és a mozgás - pihenés egyensúlyának biztosításával*
- *Az egészséges, biztonságos óvodai környezet/ megfelelő bútorzat és eszközrendszer/ megteremtése*
- *különös odafigyeléssel fordulunk a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek testi szükségleteinek kielégítésére, kulturált testápolásra, betegségek megelőzésére.*
- *A szociálisan hátrányos környezetből érkező gyermekeknél az óvodai szokások bevezetését fokozatosan, utánzásos helyzetekben végezzük*
- **az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása:**
- úgy hogy az élmény-gazdag mindennapok megteremtésével segítsük gyermekeinknél az együttérzés, segítőkészség, egymásra figyelés, mások iránti tisztelet, és szeretet érzésének kialakulását, valamint akaratának fejlődését / önfegyelem, kitartás, feladattudat/...-**kiemelt figyelmet fordítva a halmozottan**

hátrányos helyzetű gyermekekre, az őket körülvevő befogadó környezetre, az érzelmi alapigények biztosítására (biztonságérzet, szeretetérzet, védettségérzet)

- *Fokozottan figyelünk a különbözőséget helyén kezelő, empátikus pedagógus és dajka biztosítására, aki képes segíteni a gyermekek közti kapcsolatokban a pozitív érzelmi töltés erősítését. Elősegíti a barátkozást, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képességek megerősödését.*

- *Az erkölcsi tulajdonságok, szociális készségek, képességek, attitűdök, azaz kompetenciák, mint (együttműködés, önállóság, segítőkészség, önkifejezés, önérvényesítés, önfegyelem, közös értékek óvása, védelme, kitartás, akarat, feladat-és szabálytudat, együttérzés, önzetlenség, figyelmesség stb.) fejlesztéséhez és a szokások gyakorlásához szükséges tevékenységi rendszer alakítása, a helyes értékrend megalapozása érdekében*

- *Feladataink az integrált nevelési területen:*
 - *A halmozottan hátrányos gyermekek szocializációjának segítése/ a különbözőség elfogadása/*

 - *A hátrányos gyermekek bevodáztatásának segítése*

 - *A speciális, gondozó, prevenciós és korrekciós testi-lelki és nevelési feladatok ellátása a megfelelő szakemberek bevonásával, szülővel, gyermekkel, óvodapedagógussal együttműködve.*

 - *Bizalmon, kölcsönös tiszteleten alapuló kapcsolat kialakítása a hátrányos helyzetű gyermekek szüleivel, hogy biztosítható legyen az együttnevelés.*

- *Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása:*

- *Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.*

- *Célunk az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés a kommunikáció különböző formáinak differenciált fejlesztése-ezen belül:*
 - *A gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése beszélő környezet biztosításával*

 - *A beszédészlelés, beszédértés, szóbeli emlékezet fejlesztése*
 - a folyamatos, összefüggő tiszta beszéd, nyelvi kifejezőkészség kialakítása*

 - *Szókincs gyarapítása, szófaji gazdagság megalapozása a gyermeki kérdések*

támogatásának kiemelésével

- *Az értelmi fejlesztés területén a gyermek meglévő tapasztalataira, ismereteire építés. A folyamatosan, spontán szerzett tapasztalatok rendszerezése mellett, élethelyzetekben és különböző tevékenységekben való alkalmazásának biztosítása.*
- A gyermekek tapasztalataira, élményvilágára építve olyan változatos tevékenységeket biztosítunk, amelyek során eljuttathatjuk őket egyéni képességeik legoptimálisabb határához.
 - Fejlesztésük színtere elsősorban a játék legyen, amelyben a gyermek érezze jól magát, és az ismereteket szinte észrevétlenül sajátíthassa el.
- **A tevékenységekben megvalósuló tanulás** a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. A tanulás elsődleges célja a gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése, és a képességek-készségek fejlesztése.
- Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes ismereteire. Biztosítja a felfedezés és a kreativitás fejlődésének lehetőségeit.
- A tanulási formák bővülnek a cselekvéses tanulással, felfedezéssel és a kezdeményezett tevékenységekkel.
- Személyre szabott pozitív értékeléssel segítjük a tanulás folyamatát.
 - A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeknél különösen odafigyelünk, hogy gondolataikat, érzéseiket szóval, mozgással, vizuális eszközökkel merjék, tudják kifejezni.
 - Biztosítjuk a kíváncsiságot felkeltő tevékenységek során a tapasztalatszerzési lehetőségeket, ezáltal fejlesztve az értelmi képességeket, a tanulási vágy kialakulását.
 - A halmozottan hátrányos gyermekek esetében arra törekszünk, hogy önmaga szükségleteinek megfelelően, önmaga ütemében, önmagához képest fejlődjön, szem előtt tartva az iskolai felkészítést.

Óvodánk speciális feladatai

- A nemzeti, etnikai kisebbségi nevelést folytató tagintézményben a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően biztosítjuk a kisebbség nyelvvel, kultúrájával, hagyományaival való ismerkedést.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodában történő integrált nevelését a Tanulási képességeket vizsgáló szakértői bizottság szakvéleményének figyelembevételével végezzük. Az óvodai nevelésük során figyelemmel vagyunk arra, hogy:
 - a SNI gyermek személyiségfejlődését, elfogadó környezet segítse,
 - a gyermek iránti elvárásokat, terhelhetőségét fogyatékoságának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg.

Feladataink a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésénél:

- *Nevelési módszereinket lehetőség szerint az adott sajátos igényhez igazítjuk.*
- *Minden esetben kérjük a pedagógiai, orvosi diagnózis értelmezésében a logopédus, gyógypedagógus segítségét.*
- *Szoros együttműködést alakítunk ki a rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységet folytató gyógypedagógussal, amely együttműködés tartalma különösen:*
 - *a diagnózis értelmezése,*
 - *a gyermek fejlesztésében alkalmazott sikeres eljárások figyelemmel kísérése,*
 - *javaslatok kérése az alkalmazható módszerekhez, módszerkombinációkhoz,*
 - *egy-egy nevelési helyzet megoldásához alternatív javaslatokat kérünk,*
 - *tájékoztatjuk őt folyamatosan az óvodai tapasztalatainkról, elért eredményeinkről.*
- *Szoros kapcsolatot tartunk a sérült gyermek szüleivel, ismereteink, tapasztalataink átadásával, egymás kölcsönös támogatásával.*
- *Lehetőségeink figyelembevételével bővítjük óvodáink eszközellátottságát a szükséges speciális segédeszközökkel, felszereléssel.*
- *Tovább bővítjük, erősítjük a kapcsolatainkat a szakmai és szakszolgálati intézményekkel.*

A felsorolt speciális feladatokon kívül az óvodák nevelési gyakorlatában kiemelt jelentőségű helyi feladatok is megfogalmazásra kerültek, (pl. A külső világ tevékeny megismerése, anyanyelvi nevelés, mozgásfejlesztés, egészséges életmódra nevelés speciális feladatai, stb.)

Óvodánk sajátos arculatának jellemzői

Óvodánk nyitott, biztosítjuk, hogy a szülők gyermekük mindennapi életébe betekinthessenek.

Valljuk, hogy a gyermek egészséges lesz testileg ha:

- *életmódja egészséges, mert az őt irányító felnőttek erre külön is gondot fordítanak,*
- *ha sokat mozoghat kedvére, mert a mozgás a lételeme,*
- *ha kipróbálhatja magát, hogy mire képes, így edzetté, motorikusan fejletté válhat.*

Egészséges lesz lelkileg, ha:

- *bízik önmagában, mert mi is bízunk benne,*
- *képes a szeretetre, mert őt is szeretik,*
- *tudja, hogy segíteni jó, mert őt is segítették,*
- *vállalja cselekedeteit, mert igazságérzete így kívánja,*
- *elfogad másokat, mert őt is elfogadták,*
- *ézelmileg kötődik szülőfalujához, nemzetéhez, mert jó tartozni valahová.*

Egészséges lesz szellemileg, ha:

- *kezdeményező, tevékeny, mert módja van próbálkozni,*
- *könnyen kommunikál, önálló véleménye van, gondolatait érthetően fogalmazza meg, mert mindig türelmesen meghallgatják,*
- *eligazodik a világ dolgaiban, mert értelmes szabályok között él.*

A szélesen értelmezett életfeladatokra orientálunk, figyelembe véve, **a befogadást, mely vonatkozik a halmozottan hátrányos gyermekekre a heterogén csoportbéli eltérő életkor diktálta, eltérő megoldásokra, mely nem pusztán az eltérő fejlődésmenetből, / vagy eltérő kultúrából/, hanem a korosztályokból adódó különbségekből tevődik össze.**

Az itt élő nyelvi-kulturális közösség hagyományait és szokásait beépítjük a napi tevékenységeinkbe. A kisebbségi életmódhoz kötődő hagyományok ápolása során közös élményekkel, új ismeretekkel is gazdagodhatnak a gyermekek.

Intézményünk a pedagógiailag segített, ösztönzött szocializáció minél teljesebb megvalósítására törekszik. A kisgyermeknek ahhoz, hogy az életbe boldogulni tudjon, meg kell tanulnia beszélni, közlekedni, a környezet adta keretek között tevékenykedni, az eszközöket megfelelően használni, a társakkal együttműködni

El kell lesnie a mindennapi élet adta szerepeket, magatartás mintákat, - ez komplex életfeladat, a szociális tanulás intenzív formája.

Ennek egy részét – eltérő színvonalon - a családok teljesítik, az óvoda pedig ezt kiegészítve, a szocializációs folyamat arányos fejlesztését, magasabb színvonalra emelését vállalja. Valljuk, hogy az életre való felkészítés csak valóságos tevékenységek, a tevékeny életre alapozott nevelőmunka útján valósítható meg.

- *Az óvoda feladata, hogy tudatosan alakítsa, építse, kombinálja, azokat a hatásokat, amelyekben az együttműködés- és társas érintkezés elemei kölcsönös kapcsolatot alkotnak, különös tekintettel az együtt élő két nemzetiség hagyományaira, szokásaira, az eltérő korú- és fejlettségű, ill. halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek igényeire.*

Feladataink a gyermeki szükségletek kielégítésében

- **Gondozás- egészséges életmód biztosítása**

A gondozás és nevelés elválaszthatatlan egységet alkotnak. A nevelés tágabb, a gondozás szűkebb fogalom: de a gondozás minden helyzetében nevelés is folyik.

Feladataink:

- A gyermekek gondozottságának és alapvető testi szükségleteinek kielégítése.
- *A rossz szociális körülmények közül érkező gyermekek esetében az óvodai szokások bevezetését fokozatosan, utánzásos helyzetekben végezzük.*
- *A helyes testápolás, egészségmegőrzés és a kultúrált étkezési szokások kialakítása*
- *A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, minél több séta és szabad mozgás biztosításával*

-
Az egészséges életmód feladatainak ellátása során is törekszünk- a gyermekek nyelvi állapotának megfelelően- a kisebbség nyelvén kommunikálni.

Használatos kifejezéseink szlovák nyelven is: umyvaj ruky! Bude desiata! Budeme sa obedovat! Umyjeme zuby! Pocesajte sa! Pozor na saty

A fejlődés várható eredményei az egészséges életmód alakítása terén - óvodáskor végére:

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, és helyére teszik azokat. Zsebkendőjüket önállóan használják. Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltenek folyadékot a kancsóból.
- Esztétikusan terítenek, higiénikusan étkeznek. Készségszinten használják a kanalat, villát, kést.
- Önállóan öltöznek, ruhájukat ki-be gombolják, cipőjüket befűzik, bekötik.
- A ruhájukat összehajtva a helyére teszik.
- Környezetükben igyekeznek rendet tartani, ügyelnek saját küllemükre, melyben megjelenik a szépre, izlésesre törekvés.
- ***Az egészségügyi feladatok ellátásánál is figyelembe vesszük a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyéni haladási tempóját, segítjük őket felzárkózásukban.***
- ***Az egészségügyi feladatok elvégzése közben is használják a szlovák nyelvű kifejezéseket:***
/ tízórai-desiata, ebéd-obed, Jó étvágyat!- dobru chut! Köszönöm-dakujem!/

Sikerkritériumok:

A szokások betartását szimbólumokkal erősítjük meg, így kontrollálni tudják tetteiket.

- *Az öltöző, a csoportszoba, a tisztálkodási eszközök rendjére a gyermekek 5 éves kortól naposi ill. felelősi rendszerben vigyáznak.*
- *A gyermekeknek mindennap biztosítjuk a szabad mozgás lehetőségét. Naponta szervezzük futó-kocogó programot, télen csúszkálást az időjárás függvényében.*
- *A pihenéshez friss levegőt, gondoskodást, a szendergő állapot megteremtését halk altatódalok dúdolásával, mesével biztosítjuk.*

• Érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása

Fontos a környezettudatos cselekvési szükségletek, szokások megerősítése, az értékek belsővé válásának elősegítése érzelmi, motivációs hatásokkal, komplex tevékenységi rendszerrel.

A Törpe Óvoda speciális feladatai:

- *A szlovák nyelv iránti érdeklődés felkeltése, a más nemzetiségűek tiszteletére, elfogadására nevelés. Különös tekintettel ápoljuk a kisebbségi életmódhoz kötődő hagyományokat, és szokásokat olyan formában, amely megfelel a 2,5-7 évesek életmódjának.*
- *Érzelmileg minél többször éljük át a közös tevékenységekből eredő sikereket*
- *Segítsük a gyermekekben a felelősségérzet, feladattudat kialakulását.*

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Ragaszkodnak óvodájukhoz, felnőttekhez, kisebb gyermekekhez. Ezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra.
- *A gyermekeknek igényévé válik a helyes viselkedés és cselekvés szokásainak betartása.*
- Felnőtt kérésére, de anélkül is, segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival.
- Konfliktusos helyzetben egymással kultúrátlan egyezkednek, igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat.
- *Érzelmileg kötődnek kisebbségi környezetükhöz, szeretik a multikulturális környezetük értékeit, természetes számukra a kétnyelvűség és az etnikai különbözőség.*

Sikerkritériumok:

- *Az óvoda közösen kidolgozott szociális és erkölcsi szabályok szerint neveli a gyermekeket.*
- ***Szokásaink a viselkedéskultúra – jellemformálás terén:***

1. Udvariasság, figyelmesség:

- *Tudják, hogy az érkezőt köszönteni a távozótól, elköszönni illik.*
- *Érkezéskor – távozáskor illik köszönni!/Kétnyelven/*
- *Illő szavakkal kérjenek el bármit és, ha megkapták illik azt megköszönni! (türelem, tisztelet-kétnyelvűség)*
- *Illik egymást végighallgatni, legyen szokás a megértő odafigyelés.*
- *Nyugodt, elmélyült játékot nem illik megzavarni. (tolerancia)*
- *Szokás legyen a segítségadás, kérés nélkül is! (mások iránti tisztelet,!*
- *Illik az előzékenység a lányokkal, felnőttekkel szemben. (Fegyelmezettség, tűrőképesség)*
- *Szobában, sétakor, járművön utazva, illik a halk beszéd!*

2. Türelmesség:

- Illik türelmesen kivárni, amíg a kívánt, elkért játékot a másik gyerek odaadja. Szokás a kiszámoló vagy a türelmes várakozás a játszó gyermek mellett.
- Tanuljanak meg türelmesen várni a sorukra, pl. szabályjátéknál, ollóhasználatnál stb. vagy a véleménynyilvánításban.
- A nagyobbak már tudjanak veszíteni is, nem mindig a győztes helyére kerülnek.

3. Fegyelmezettség:

A fegyelmezett viselkedés eredményezheti a személyiség kiteljesedését. Ne tiltással, hanem lehetőségek biztosításával, inkább értő, együttérző-, belátáson alapuló, nyugodt magyarázattal formáljuk gyermekeink jellemét, viselkedését.

- *Anyanyelvi és értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása*

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés, a kommunikáció különböző formáinak fejlesztése, a napi tevékenységek teljes egészében megvalósítandó feladatként jelentkeznek- az ehhez kapcsolódó feladataink részletesen szerepelnek a nevelési programunk ehhez kapcsolódó fejezetében.

Feladataink a tevékenységek megszervezésében

A gyermek tevékenykedő lény. A tevékenységek előkészítése közös feladat, mely nagy tapintatot, összehangolt munkát igényel az óvodapedagógusok és a dajka részéről.

- *A tevékenység szervezésekor figyelembe vesszük a 2,5-7-8 éves korú gyermekek tevékenységformáinak jellemzőit. A megismerési vágy, a kíváncsiság életkori sajátosság.*
- Tevékenységeink nem különülnek el egymástól, a gyermek számára a játék munka- és a munka játék. Ezért:
- Biztosítanunk kell a megfelelő feltételeket a változatos tevékenységekhez.(idő, hely, eszközök, ötletek)
- Tevékenység szervezésnél támaszkodunk a gyermekek tapasztalataira, élményeire, érdeklődésére, *a spontán szerzett tapasztalatok rendszerezése, bővítése mellett az ismeretek különböző élethelyzetekben való gyakorlását valósítjuk meg az óvodapedagógus által irányított tanulási formák segítségével.*
- élmények biztosításával segítjük a komplex tevékenységformák kialakulását.

A tevékenységsszervezés és a képesség-készségfejlesztés kölcsönös kapcsolatban áll egymással, - a nevelés tehát tevékenységsszervezés is-, képesség-készségfejlesztés is-, és orientáló tevékenység is. A tapasztalás és az azzal összefüggésben lévő cselekvés a szocializáció és az értékrend kialakulásának, valamint a tanulásnak jellemző módja.

Feladataink a képességek-készségek fejlesztésében

1. Folyamatosan biztosítjuk a gyermekek számára a képességek kibontakoztatásához szükséges tevékenységeket, ***érdeklődésük és egyéni fejlettségi szintjük figyelembevételével.***
2. ***Nyitottak vagyunk a korszerű óvodai módszerek alkalmazásánál.- Az óvodai ismeretszerzést mindig cselekvésre, konkrét tapasztalatszerzésre építjük.***
3. ***Folyamatos megfigyeléssel ismerjük meg az egyes gyermek képességeit, készségeit és ezt igyekszünk az adott szintről egyénenként továbbfejleszteni- különösen a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek tekintetében.***

Minden gyermek képességeit önmagához- saját fejlettségéhez, lehetőségeihez viszonyítva fejlesszük - ***egyénre szabottan-, fokozottan ügyelve a hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlődésének segítésére és a tehetséges gyermekek fejlődési lehetőségeinek biztosítására.***

- ***Hagyományőrzés, kisebbségi kultúra átörökítése, kisebbségi nyelvi nevelés***

Programunk a hagyományőrzést –a többségi és kisebbségi népi kultúra ápolását- kiemelt feladatának tekinti. Ezért a gyermekek nevelésébe beépítjük mindazon értékeket, amelyeket a környezet megőrzött, vagy óvodásaink számára megőrzésre érdemesnek tart.

Kisebbségi nyelvi nevelés

A kisebbségi nyelvi nevelés célja a gyermekek nyelvi környezetének biztosítása. A kisebbségi nyelvi nevelés az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a szlovák nyelv megismerését, elsajátítását, fejlesztését szolgálja.

Az óvodapedagógus feladatai:

- *Utánzásra alapuló, rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetek megteremtése a különböző tevékenységek során.*
- *A kisebbségi kultúrkincsből - irodalom, zene, népi játékok- tudatosan felépített nyelvsajátítás megszervezése.*
- *Olyan gondozási szituációk kialakítása, melyben a gyermeknek lehetősége van a kisebbségi nyelv használatára.*
- *A gyermek óvodába lépésétől kezdve a testápolási, öltözködési étkezési helyzetekben megteremti a kétnyelvű miliőt.*
- *Szülővel közösen nyelvi kifejezéstárat alakít ki, hogy a mindennapok során visszatérő kommunikációs helyzetben otthon is alkalmazhassák.*

A szlovák nyelvi szókinccs lehetséges tartalma

Csoportszobában:

Játékok, bútorok, eszközök neve, étkezéssel kapcsolatos eszközök, valamint étkezési szokásokhoz kapcsolódó feladatok, ételek neve stb.

Öltözőben:

Az öltözést kísérő cselekvések, testrészek, ruhadarabok neve.

Mosdóban:

Használati tárgyak, kézmosás, fogmosás fésülködést kísérő párbeszédesszituációk.

Udvaron:

Játékeszközök, udvaron található tárgyak, növények, időjárási jellemzők stb.

Az alapvető udvariassági szokások kifejezése:

Megszólítás, bemutatkozás, kérés, köszönés, megköszönés, köszöntés.

A kisebbségi-szlovák nyelvi szókinccs lehetséges tartalma a tevékenységekben:

- Szerepjátékok közben, nyelvi didaktikus játékokban,
- Mondókák, versek, rigmusok, szólások mondogatásával,
- Ritmusos mondókák, énekek, dalos népi játékok

Objektív feltételeink biztosításához szükségesek a szlovák nyelvű mondókás, verses gyűjtemények, képes meséskönyvek- szakkönyvek, melyek biztosításáról folyamatosan gondoskodnunk szükséges.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- *A gyermekben pozitív viszony alakul ki a szlovák kultúra és nyelv iránt*
- *Életkorának és egyéni képességeinek megfelelően rendelkezik olyan szókinccsel, amely lehetővé teszi, hogy megszerzett ismereteinek megfelelően használja a kisebbség nyelvét.*

Néphagyomány ápolás, népszokások TOLMÁCS

Az évszakhoz kapcsolódó ünnepek és a jeles napok jelentik a néphagyomány-népszokások ápolását. Nevelőmunkánk fontos része az ünnepek sajátos hangulata, a hozzákötődő hagyományok, szokások felelevenítése. A néphagyományok ápolása, a szokások kialakítása erősítik a gyökereket, megsokszorozzák a gyermekek kötődését a múlthoz, szülőkhöz, rokonokhoz, szülőföldhöz. Az óvoda természetes közege kell, hogy legyen a

néphagyományőrzésnek. Feladatunk községünk hagyományainak, szokásainak, kulturális értékeinek gyűjtése, ápolása.

A néphagyomány tartalma az egyes tevékenységformákban

- Vers, mese, dramatikus játék (népmesék, mondókák, közmondások, találós kérdések, névcsúfolók, rigmusok, kikiáltók, csujjogatók)
- Ének, énekes játékok, zenehallgatás (mondókák, énekes gyermekjátékok, népdalok, hangszeres népzene)
- Rajz, mintázás, kézimunka (tárgyi készítő népi játékok, fonások, szövések, sodrások, gyöngyfűzés, agyagozás, mézeskalács sütése)
- A környezet tevékeny megszerettetése (találós kérdések, népi jóslások, jeles napok, népszokások)
- Mozgás, mozgásos játékok (ügyességi és sportjátékok)

Óvodánk jeles napjai

- Mihály nap (szept.29)
- Szüret (okt.15-től)
- Karácsony
- Farsang
- Húsvét
- Május 1.
- Anyák napja
- Gyermeknap
- Pünkösöd
- Évzáró ünnepély

Néphagyomány ápolás, népszokások BÁNK

A kisebbségi óvodai nevelés az óvodás korú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a kisebbség nyelvének és kultúrájának megismerését és elsajátítását, a kulturális hagyományok átörökítését és fejlesztését szolgálja.

A gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően biztosítjuk a szlovákok nyelvének és kultúrájának megismerését, törekszünk a kulturális hagyományok átörökítésére,- melyet két-nyelven folyó nevelés keretein belül valósítunk meg.

Programunkban a magyar és szlovák néphagyományőrzést, a népi kultúra ápolását helyezzük előtérbe. Az óvónő teremtsen meg azt a miliőt, amelyben az óvodába lépés első pillanatától a nevelés szerves része a hagyományápolás.

A népszokások többsége az évszakhoz kapcsolódó ünnepkörökhöz, és az egyházi ünnephez fűződik.

Nevelőmunkánk fontos része az ünnepek sajátos hangulata, a hozzákötődő magyar és szlovák hagyományok, szokások felelevenítése.

Az ünnepek, szokások keretet adnak munkánknak. A gyerekek megszokják, hogy a jeles napok ismétlődnek és hogy mindennek meg van a maga ideje.

A várakozás, a készülődés fokozza az ünnepekhez fűződő érzelmet, belső tartást ad, s ezáltal teljesebbé válnak gyermekeink személyisége.

Feladatunknak tartjuk lakóhelyünk szokásainak, hagyományainak, kulturális értékeinek összegyűjtését, megőrzését és továbbadását a jövő számára. Arra törekszünk, hogy a néphagyományokon, illetve a gyerekeken keresztül szorosabb, mélyebb kapcsolat alakuljon ki a szülőkkel. A közös készülődés a családok bevonásával fokozza a gyermekek örömeit.

A néphagyomány tartalma az egyes tevékenységformákban:

Vers, mese, dramatikus játék:

(Népmesék, mondókák, közmondások, találós kérdések)

Ének, énekes játékok, zenehallgatás:

(Mondókák, énekes gyermekjátékok, népdalok, hangszeres népzene)

Rajz, mintázás, kézimunka:

(Tárgykészítő népi játékok, szövés, gyöngyfűzés, agyagozás, mézeskalács sütés)

A környezet tevékeny megszerettetése:

(Találós kérdések, népi jóslások, jeles napok, népszokások)

Mozgás, mozgásos játékok:

(Ügyességi és sportjátékok)

A néphagyomány-ápolás jellegzetes tartalmai

Nevelőmunkánk fontos részei az ünnepek sajátos hangulata, a hozzákötődő hagyományok, szokások felelevenítése. A készülődés fokozza az ünnepekhez fűződő érzelmet. A gyűjtött kincsek természetes anyagok motiválják a gyereket, és cselekvésre készítik. A mindennapok tevékenységébe jól beilleszkedik a játékeszköz készítése. Közben alkalom nyílik a beszélgetésre, magyar és szlovák népmesék, mondókák, dalok felidézésére.

A séták, kirándulások jó lehetőséget adnak a természet, a környezet megszerettetésére. A környezet szépsége alakítja vizuális látásmódjukat.

A népi kultúra tárgyai a gyermek érzelmein át beépülnek a gyermek ízlésvilágába.

A jeles napok megünneplésével színesebbek lesznek a hétköznapok. A névnapok közül azok váltak jeles nappá, amelyhez történelmi események, természeti megfigyelések és bizonyos munkafolyamatok kapcsolódnak.

A gyerekek a tevékenység során megismerik a közös alkotás örömeit, a múlt értékeit. Érzelmileg gazdagga, értelmileg fogékonyá válik.

Alapozódik benne a környezet és a haza iránti szeretet érzése.

Óvodánk jeles napjai

- Szüret (szeptember végén)
- Búcsú (október végén)
- Advent (nov.30. utáni első vasárnaptól a 4. vasárnapig)
- Karácsony (december 24-25-26.)
- Farsang (vízkeresztől hamvazószerdáig)
- Húsvét (az első tavaszi napéjegyenlőség utáni holdtöltére következő vasárnap)
- Május elseje
- Anyák napja
- Pünkösd (a Húsvét utáni 50. napon)
- Gyermeknap
- Évzáró
- Nemzetiségi találkozó

Szüret (szeptembervégén)

A kisebbek megismernek néhány őszi gyümölcsöt (alma, szőlő, dió) és bekapcsolódnak a szőlő szemezésébe, mustkészítésbe.

Megismernek néhány verset, éneket az őszi gyümölcsökről.

A nagyobbak szüreten vesznek részt, ahol bekapcsolódnak a szőlőszedésbe és a préselésbe. Megismernek verseket, mondókákat a szőlőről és a szüretéről. Tudnak népi játékokat, énekeket, mindkét nyelven. Készítenek a termésekből egyszerű hangszereket (diópengető) csutkamuzsika.

Búcsú

Jeles nap a falu életében a búcsú, melyet október utolsó vasárnapján tartanak. A családok vendégségbe hívják távolabbi rokonaikat. Megérkezik a körhinta, céllövölde, kirakodós játékvásár, vásárosok kínálják portékáikat.

Beszélgetünk a gyerekekkel az ünnep élményeiről. Vendégséget rendezünk az óvodában is. Sütünk, főzünk, vendégségbe hívjuk a csoporttársakat. Vendégvárással kapcsolatos játékot, dalt, mondókákat kezdeményezünk szlovák nyelven is.

Advent (nov.30.utáni első vasárnaptól a 4. vasárnapig)

Borbála nap (december 4.)

Miklós nap (december 6.)

Luca nap (december 13.)

Karácsony (december 24-25-26.)

A kisebbek megismerkednek az advent jelképével, a koszorúval. Megfigyelik a vízbe tett ágakat és a Luca napján ültetett búzát. Almát fényesítenek és segítenek a mézeskalács sütésénél. Készítenek egyszerű fenyődíszeket, ajándékokat. tudnak néhány mondókát, verset és dalt a Mikulást és Karácsonyt várva.

A nagyobbak segítséggel készítenek adventi naptári és koszorút. Megfigyelik az időjárást, igazak-e a népi jóslások? Hajtatnak Borbála-ágot (cseresznye, barack, orgona stb.) Luca napján ültetnek búzát. Mézeskalácsot sütnek, amit maguk díszítenek ki. Készítenek fenyődíszeket, asztali díszeket, és ajándékokat. Tudnak a Mikulásról és a Karácsonyról verseket, mondókákat, dalokat magyar és szlovák nyelven.

Farsang (vízkeresztől hamvazószerdáig)

Télbúcsúztató népszokások

A kisebbek egyszerű technikával díszítenek farsangi álarcot, szemüveget, sapkát.

Tréfás meséket, verseket hallgatnak. Rövid, egyszerű dalokat, mondókákat tanulnak mindkét nyelven. Ha kedvük van, jelmezbe öltöznek, utánozzák az óvónők táncos mozdulatait.

A nagyobbak farsangi dalokat, bálba hívogató mondókákat tanulnak. Segítenek feldíszíteni a csoportszobát. Álarcokat, szemüveget, sapkát különböző technikákkal díszítenek.

Jelmezes zenés játék délelőtt a szülőkkal közösen. Táncolnak, versenyeznek az ügyességi játékokban. Tombolasorsolás, ahol valami apróságot nyernek. Segítenek a Kiszé-báb elkészítésében. A farsang végén körbetáncolják és kicsúfolják, majd elégetik a bábót.

Húsvét (az első tavaszi napéjegyenlőség utáni holdtöltét követő vasárnap)

Locsolkodás, határkerülés

A kisebbek locsolóverset tanulnak. Segítenek a csoportszoba feldíszítésében. A nagyobbak tavaszi ágakat gyűjtenek a határban. Mondókákat, verseket tanulnak a locsolkodáshoz. A fiúk meglocsolják a lányokat és az óvónőket. a lányok tojást festenek. Ajándékot készítenek és rejtenek el az udvaron a kisebbek számára. Élő nyulat hozunk a csoportba. Az udvaron a bokrok alján keressük a csoki nyuszt vagy tojást. Tojásfestésnél szlovák népi motívumokat használunk.

Május 1.

A természet virágba borulását, a tavasz érkezését ünnepeljük. Ezt a napot a vidámság, kötetlenség jellemzi.

A kisebbek segítenek feldíszíteni a májusfát szalagokkal, léggömbökkel. Közösen körbejárjuk a fát, tavaszi dalokat énekelgetünk. A nagyok által készített pillangókat, sárkányokat eregetjük.

A nagyobbak díszeket készítenek a fára, és közösen feldíszítjük. Szlovák népdalokat, tavaszi dalokat énekelgetünk. Az óvónő irányításával sárkányt, pillangót készítenek, eregetnek.

Pünkösd (Húsvét szombatját követő 50. nap)

Teljes pompájával áll a tavasz, zöld ágak, virágok kísérik az ünnepet. A pünkösd megünneplésével belépünk az új évszakba, hamarosan kezdődik a nyár. A kisebbek figyelik a nagyok készülődését. Dalokat, meséket, vásári kikiáltókat hallgatnak, tanulnak meg az ünnepekhez kapcsolódva, mindkét nyelven.

A nagyobbak a pünkösdölő játékhöz kapcsolódó köszöntőket, énekes játékokat, dalokat és egyszerű tánclépéseket ismernek meg.

Anyák napja

Ajándékkészítés anyukáknak, nagymamáknak, csoportszoba díszítése. Apró falatkák, sütemények, gyümölcssaláta készítése, vendégváráshoz. A csoportban megterített asztalokkal várjuk a vendégeket. Ünnepi köszöntő dalokkal, versekkel. Körjáték, tánc, ajándék átadása.

Gyermeknap

Kirándulással egybekötött sportnap. Mozgás, ügyességi és sportjátékok.

Évzáró ünnepség

Az év során tanult magyar és szlovák dalok, játékok, versek bemutatása. A nagycsoportosok búcsúztatása, ajándék átadás. A gyermekek és a szülők megvendéglése apró süteménnyel, szörppel.

Nemzetiségi találkozó

Szlovák népviseletben részt veszünk a Nemzetiségi Találkozón.

Felvonulás, dalos játék tánccal. A művészeti csoportok műsorát hallgatva megismerkedhetünk régi népszokásokkal (népviselet, lakodalmas, hangszerek, dalok).

Születés és névnapok megünneplése dalok, versek mindkét nyelven. Ajándékkészítés, vidám hangulat, örömteli együttlét.

IV.

Az óvodai élet megszervezésének elvei

Az óvoda személyi feltételei

Óvodáinkban a nevelőmunka kulcsszereplői az óvodapedagógusok, akik a nevelés egész időtartamában irányítói az óvodai nevelésnek.

Elfogadó, támogató, segítő attitűdjével mintát jelent a gyermek számára.

Az óvodai élet eredményességéhez szükséges az óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítő a nem pedagógus alkalmazottak összehangolt egymást kiegészítő, támogató munkája.

A nemzeti etnikai kisebbséghez tartozó és a migráns gyermekeket is nevelő óvodában a dolgozók feladata, hogy megvalósítsák a nemzetiségi, etnikai óvodai nevelés feladatait.

Nevelőtestületünk szakmailag jól felkészült pedagógusokból áll, akik innovációra nyitottak, folyamatosan továbbképzik magukat, képesek az együttműködésre, egymás tiszteletére.

A közösség tagjaként valamennyien felelősséget vállalunk a közösen kitűzött célok és feladatok megvalósításáért.

Szakmai munkánkban szükség van a jó hangulatú munkatársi kapcsolatokra, döntéshozatalok előtt szükséges, hogy őszinte, nyílt véleménnyel segítsük a gyermekek érdekét leginkább szolgáló megoldások kialakítását. Nevelőtestületünkben lehetőséget biztosítunk az önállóságra, kezdeményezésre, a jó javaslatok elfogadására nyitottak vagyunk. Mindkét óvodában kreatív, ötletgazdag óvónők tevékenykednek, akik a helyi sajátosságokhoz alkalmazkodva igyekeznek színesebbé, vonzóbbá tenni óvodájuk profilját.

Az óvoda tárgyi feltételei

Mindkét óvodában biztosítottak a program megvalósításához szükséges alapvető feltételek, melyeket a mindenkori eszköznormának megfelelően igyekszünk pótolni, biztosítani.

- Az eszköznorma által megfogalmazott helyiségek kialakításában az intézmények adottságai miatt nem mindenhol tudunk előrelépni.
- Egyéni fejlesztést biztosító eszközök minden óvodában adottak fejlesztői és logopédiai területen egyaránt
- ***Az óvodák épületét, udvarát berendezését oly módon alakítottuk és alakítjuk folyamatosan, hogy szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfelelnek a gyermekek testméreteinek, biztosítja egészségvédelmüket, és fejlődésüket.***
- ***A tárgyi felszereléseket, berendezéseket, amelyeket a gyermekek használnak biztonságosan elérhető helyen helyezzük el minden esetben.***
- ***Feladatunk a megfelelő munkakörnyezet biztosítása az óvodai munkatársak részére és a szülők fogadására.***

1.sz. melléklet az intézmény eszközfelszereltségéről.

(A 11/1994.(VI.8) MKM rendelet 7. számú melléklet alapján)

Az óvodai élet megszervezése

A napirendet és hetirendet óvodáinkban a helyi sajátosságoknak és lehetőségeknek megfelelően a csoportok pedagógusai alakítják ki, figyelemmel a párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek tervezésére és szervezésére.

A napirendek minden esetben alkalmazkodnak a gyermek egyéni szükségleteihez, tekintettel vannak a helyi szokásokra, igényekre.

Az óvodai élet megszervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozási feladatok ellátása közben is nevel, építi kapcsolatait a gyermekkel, és segíti önállóságának fejlődését, együttműködve a többi alkalmazottal.

A tevékenységek közötti harmonikus arányok betartásával alakítjuk napirendjeinket, mindenkor szem előtt tartva a szabad játék kiemelt szerepét.

Az óvodai élet tervezését, a gyermekek megismerését és fejlesztését-, a fejlődésük nyomon követését az alábbi kötelező- és az óvodapedagógusok által készített –nem kötelező feljegyzések, megfigyelési dokumentumok szolgálják.

Óvodáinkban a nevelési programunkat kiegészítő, óvodánként a saját maguk által kidolgozott, kialakított tevékenységi formák és az ehhez kapcsolódó óvodapedagógusi feladatok szerint végzik nevelőmunkájukat.

- *A pedagógiai ráhatások rendszerét a gyermekek egyéni adottságaihoz igazodva tervezzük meg.* A tervezésnél fontos a teljes nevelési folyamat tudatos átgondolása, összehangolása akkor is, ha építünk a spontán, gyermeki ötletre, tapasztalatokra.
- Tervezésnél szükséges figyelembe venni, hogy a gyermekek fejlődési üteme eltérő lehet, **különös tekintettel a halmozottan hátrányos gyermekekre.** A fejlődés dinamikája egy-egy gyermek esetében a különböző területeken más és más lehet. A nevelés és a tanulás tervezése egymással azonos kölcsönhatásban valósítható meg.
- Tervezésünket mindig anyaggyűjtés előzi meg, saját gyűjteményünk segítségével, a tervezés könnyen, rövid időn belül megvalósítható.
- *A tervezés része a gyermek és családjának előzetes és folyamatos megismerése, mert a tervezés abból indul ki, ami a gyermeket közvetlenül körülveszi.* A spontán gyermeki ötletek, tapasztalatok menet közben kerülnek be a nevelés folyamatába, előre nem tervezhetők. De a jó ötleteket, javaslatokat mindig fel kell jegyezni és a következő heti tervezésnél, figyelembe kell venni és beépíteni.
- *Folyamatosan gyűjtjük a faluban a szlovák népi hagyományokat, ismerkedünk a népviselettel, a régi szlovák lakóház berendezéseivel stb.*
- A tanév elején átgondoljuk, és vázlatosan leírjuk az egész évre tervezett feladatainkat, aztán rugalmasan alkalmazkodunk a spontán gyermeki ötletekhez. Tervezésünk magába foglalja a az óvónő munkájának teljes vázát, így külön vázlatírásra nincs szükség, de esetenként dönthet az óvónő saját belátása szerint, ha szükségét érzi.
 - Rendszeres feljegyzéseket vezetünk a gyermekek fejlődési üteméről, **különös tekintettel a halmozottan hátrányos gyermekek egyéni haladásáról,** így lehetővé válik a differenciált fejlesztés megtervezése.
 - A szlovák nyelvet ismerő óvodapedagógus rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekkel teremt meg az utánzásos nyelvtanulást, biztosítja a feltételeket a különböző időtartamú tevékenységformákhoz. A kialakult nyelvi szituációk függvényében rugalmasan alakítja csoportjának heti és napirendjét.
 - A szlovák kultúrkincsből (irodalom, zene, népi játékok) tudatosan
 - felépített tematika segítségével, változatos módon szervezi meg a nyelvelsajátítást.

A fejlesztés módszerei:

Vegyes életkorú csoporttal dolgozunk és fejlesztési módszerünk az egyénre szabott, differenciált fejlesztés a csoport keretein belül az óvónők és a dajka összehangolt munkájának segítségével.

- A fejlesztés, foglalkozás formáját- az óvónő dönti el a gyermekek érdeklődése, fejlettsége alapján. A lényeg, hogy cselekvés közben, aktív közreműködéssel érzékeljen, tapasztaljon, tanuljon a gyermek, és valódi, életszerű problémákkal találkozzon.

- Feladatunk a kiemelkedő képességű gyermekek felismerése, fejlesztése, ***és a fejlődésben elmaradott gyermekek, felzárkózásának segítése.***
- ***A halmozottan hátrányos gyermekek fejlettségi szintjének felmérése, egyéni fejlesztési terv összeállítása, fejlődésük folyamatos nyomon követése.***
- A nevelőmunka elemzése, értékelése folyamatos feladatunk, mivel ez szerint tervezzük az elkövetkezendő feladatainkat.

- ***Az egyéni fejlesztések méréseken alapuló fejlesztési tervek, melyeket napi munkára lebontva alkalmazunk.***

Napirendünkkel erősítjük a halmozottan hátrányos gyermekeink biztonságérzetét, és a fokozott odafigyelés fokozza önbizalmukat, biztonságérzetüket. A velük kapcsolatos egyéni fejlesztést elősegítő tevékenységeinket tervszerűen végezzük, figyelembe véve a gyermek emberi méltóságának és jogainak biztosítását.

Óvodánkban a beszoktatás tágan értelmezett, fokozatosan ismerkednek a szülők és a gyermekek az intézményi élettel. A szülőkkel egyeztetve, az ő kérésüket, igényüket figyelembe véve, tehát lehetőség van az anyás beszoktatásra.

A beszoktatás ideje nincs meghatározva, gyermekenként változó az időtartam, amíg megszokja az óvodát. ***Cél a fokozatosság, ami biztonságot ad a szülőknek és a gyermekeknek egyaránt.*** Az első napokban csak rövid időt tölt az óvodában a gyermek a szülővel együtt, majd fokozatosan egyre hosszabbodik az itt töltött idő, és megpróbálkozunk azzal, hogy egy időre itt hagyja őt egyedül a szülő.

Az otthoni kedves játékot, macit, babát stb. ilyenkor behozhatja a gyermek, hogy könnyebb legyen az elválás.

Vannak olyan gyermekek, akik már másnap egyedül itt szeretnének maradni, mi ezt is lehetővé tesszük, de az anyukával telefonon kapcsolatot tartunk.

Itt alvásra csak akkor kerülhet sor, ha a gyermek már teljesen elfogadta az óvónőket, megszokta az óvodát.

A gyermekeket mindig előkészítjük az új gyermek fogadására és a szülőknek is lehetőséget biztosítunk arra, hogy már jóval a beszoktatás előtt bejöhessenek játszani, ismerkedni az óvodával.

Az óvoda kapcsolatai

Az óvoda és a család

Az együttműködés elvei:

Az óvodák a családdal együtt, azt kiegészítve segítsék a gyermekek fejlődését. ***A gyermek nevelése elsősorban a család feladata, ebben az óvodák kiegészítő szerepet játszanak.*** A szülő ismeri leginkább a gyermekét, gyermekének szükségleteit, viszont az óvodapedagógusnak van olyan szakmai felkészültsége, amely alapján hatékony segítséget tud nyújtani a családnak a gyermek neveléséhez. ***Ezért a szülőkkel való korrekt, kölcsönös bizalmon alapuló, partneri együttműködés elengedhetetlen a gyermekek harmonikus fejlesztése érdekében. Együttműködésünk során érvényesítjük a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.***

A szülők érzékelik, hogy tiszteletben tartjuk nevelési elveiket, és őszintén szeretjük, elfogadjuk gyermeküket. Fontosnak tartjuk, hogy tájékoztatásuk hiteles, őszinte, tapintatos legyen és előremutató segítséget nyújtson a gyermekek nevelésében.

Nevelési tanácsaink fogalma alá esik mindaz a pedagógiai segítségi forma, amellyel a nevelési és egyéb problémával küszködő családdal létrejön a hatékony nevelési együttműködés, melynek feladata az, hogy a szülők megerősítése által valósuljon meg a segítségadás.

- Az óvodák úgy szervezik meg a szülőkkel való együttműködésit, hogy az biztosítsa a folyamatos információáramlást, a szemléletformálást, az óvoda szakmai munkájának megismertetését, valamint a gyermekek egyéni fejlődésének eredményeiről való tájékoztatást.
- Az óvoda házirendje részletesen tartalmazza a gyermeki –és szülői jogokat és köteleességeket ill. az ezzel kapcsolatos törvényi feladatokat.
- Arra törekszünk, hogy emberi magatartásunkban és szakmai felkészültségben, példamutatóak legyünk.

A szülő-, a gyermek-, a pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

- **Ismerkedés** az óvodával (pl.: szülős nap, nyílt nap, stb.)
- **beíratás** (az első személyes kapcsolat felvétele)
- **családlátogatás** (melyet még a beszoktatás előtt szükséges elvégezni)
- **Az anyás beszoktatás** (kiválóan alkalmas arra, hogy a szülő megismerje az óvoda életét, a szokásokat, és mintát kapjon gyermeke neveléséhez)
- **A napi kapcsolattartás- egyéni beszélgetések** (elengedhetetlenül fontos, hogy a szülő tájékoztatást kapjon a gyermekével történt azonapi lényeges eseményekről- esetmegbeszélések, nevelési tanácsok). ***A szülőkkel való együttműködést- az otthon és az óvoda világának találkozásával- a szülők és a nevelők közötti kölcsönös tisztelet alapján valósítjuk meg, melyben a pedagógusoknak helyzetüknél és képzettségüknél fogva kiemelt szerepük és felelősségük van-***
- **Szülői értekezletek** (a nevelési programmal kapcsolatos folyamatos felvilágosítások, házirend megismertetése, egészségügyi, pszichológiai stb. tárgyú előadások szervezése a szülők érdeklődése alapján pl. beszoktatás, dackorszak, iskolaérettség témakörében.)

- **Nyílt napok** szervezése (az érdeklődő szülők közvetlenül megismerhetik az óvodában folyó munkát)
- **Szülőkkel együtt szervezett kulturális rendezvények, ünnepek, kirándulások.**(Mind azt szolgálják, hogy a közös nevelési eredményeket, hiányosságokat érzékeltetni lehessen.)

Nagy odafigyeléssel fordulunk a halmozottan hátrányos gyermekek ünnepeken való részvételére és szüleik bevonására az óvoda ünnepeibe.

- **A szülők panaszkezelési rendszerét az óvoda Szervezeti Működési szabályzata és Minőségirányítási programja tartalmazza.**
- **Az óvodák megszervezik a szülői szervezetek, közösségek, képviselőinek megválasztását, véleményüket a törvényben meghatározottak szerint minden esetben kikérik, egyetértési jogukat tiszteletben tartják.**

Feladatunk:

- A családok védelme,
- A pedagógus-, gyermek-, és a szülők közti őszinte, folyamatos kapcsolattartás,
- A családi nevelés problémáinak megoldásához adható megoldást közvetítő segítségnyújtás, ösztönző befolyásolás,
- A gyermeki szükségletek, szokások megismerése a szülők segítségével,
- Nevelőmunkánk a családi nevelésre annak továbbfejlesztésére, eredményeire épüljön.
- ***Biztosítjuk az igény szerinti családlátogatás lehetőségét a halmozottan hátrányos gyermekeknél.***

Óvoda és az iskolák kapcsolata

A Tolmácsi, a Rétsági és a Romhányi iskolával folyamatos, hagyományteremtő, kapcsolatot alakítunk ki. Fontosnak tartjuk, hogy a két intézmény közti átmenet zökkenőmentes legyen. Érdeklődünk egymás munkája, eredményei, problémái, gondjai iránt az emberi és szakmai kapcsolatok ápolásával.

A gyermek belső érése, a családi- és óvodai nevelés eredményeként óvodáskor végére 6-7 éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik.

A rugalmas beiskolázást figyelembe véve lehetőség nyílik az életkor figyelembevételével a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

A kapcsolattartás formái: közös látogatások, tapasztalatcserék, tájékoztatások a gyermekek fejlődési üteméről, a várható alkalmazkodási nehézségeikről, részvétel az iskolai szülői értekezleten, meglátogatjuk az iskolába bekerült gyermekeket.

Lehetőségeinkhez képest mindent megteszünk a halmozottan hátrányos gyermekek optimális, fejlesztésének biztosítása érdekében, hogy időben elkezdhessék iskolai tanulmányaikat.

Figyelemmel kísérjük az iskolába bekerült halmozottan hátrányos gyermekek beilleszkedését, fejlődését.

Az óvoda és a közművelődési intézmények

Folyamatos kapcsolatot tartunk a Rétsági Művelődési Központtal és Könyvtárral. A színház, mozi, kínálatát folyamatosan figyelemmel kísérjük, rendezvényeiken

lehetőségeinkhez mértén részt veszünk. Kínálatukból úgy válogatunk, hogy elősegítsük a nevelési feladataink sokoldalú színes megoldását. Figyelemmel kísérjük a gyermekeknek való kiállításokat, a játszóház tevékenységeit.

A kapcsolattartás formái: rendezvényeken való részvétel, tájékozódás, megbeszélések, látogatások.

Az óvoda egyéb kapcsolatai

A fenntartóval

Kapcsolattartásunk egyrészt hivatalos, másrészt támogató, segítő jellegű. Problémáink megoldását az együttműködés, tapasztalatcsere, probléma megbeszélés jellemzi.

A kapcsolattartás formái:

- Kölsönös tájékoztatás,
- munkamegbeszélések,
- az óvodavezető beszámolója
- tájékoztatás, kapcsolattartás a képviselőtestület tagjaival

Egészségügyi szakszolgálattal:

Kapcsolatban állunk a védőnővel, gyermekorvossal, fogorvossal.

A kapcsolattartás formái:

- alkalmanként esetsmegbeszélések,
- tájékoztató előadások szervezése szülők részére,
- évente orvosi-fogorvosi vizsgálat szervezése
- tanköteles korúak részére- iskola-alkalmasági vizsgálat
- hallás-látásvizsgálat évente

Gyermekjóléti szolgálattal, gyermekotthonnal és családsegítő szolgálattal:

Kapcsolattartásunk folyamatos, rendszeres, gyermekvédelmi felelőseink rendszeresen informálják az intézményt a veszélyeztetett és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel kapcsolatos eseményekről, fejleményekről, kezelendő problémákról, így segítve egymás munkáját.

A kapcsolattartás formái: tájékoztatás, esetsmegbeszélés, közös problémamegoldás, intézkedés iránti kérelem.

Szakmai szervezetekkel:

Együttműködünk a Megyei Pedagógiai Szakmai Szolgáltató Intézettel, a Nevelési Tanácsadóval, a Speciális (Tanulási) Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottsággal.

A kapcsolattartás formái:

Folyamatosan figyelemmel kísérjük a felkínált szakmai továbbképzéseket, értekezleteket, programokat, részt veszünk a szakmailag fontosnak tartott előadásokon.

Szükség szerint igénybe vesszük a Nevelési Tanácsadó szolgáltatásait, logopédiai fejlesztések-, fejlesztőpedagógiai foglalkozások-, gyógypedagógusi fejlesztések- és az iskolaérettségi vizsgálatok területén. Támazkodunk az ott dolgozó szakemberek segítségére.

Az együttműködés formái: Tájékoztató előadások, amelyet a Nevelési Tanácsadó szakemberei tartanak a szülőknek, alkalmanként esetmegbeszélések.

- *A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvoda kapcsolatot tart az érintett kisebbségi önkormányzattal, kisebbségi szervezetekkel.*

V.

Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

Játék

A játék fejlődése a fejlődés egészének tükré. A játék által kivethetővé válik a fejlődés szenzomotoros, művelet előtti, műveleti szakaszainak minden lépése. A szakaszok ismeretén túl a játék teszi megfigyelhetővé azokat a minőségi ugrásokat, amelyek ugyan nem a szakaszok határai, hanem inkább egy bizonyos fejlődési folyamatosság lassú átmintázódásának elemei. **A mozgás, a testséma és az én megismerése, a percepció, a gondolkodás, azon belül a fogalmi gondolkodás és a beszédfolyamatok, a kommunikáció fejlődése mind-mind játékba ágyazódik.** A játék mind a szocializációt, mind az értelmi fejlődést egyaránt tükrözi. Az egyszerű gyakorló, majd utánzó játékoktól vezet a szimbolikus játékokon keresztül a szabályjátékok világába, de ez az út csak elvi hierarchia, a gyakorlójáték soha nem hal el, a szimbolikus játékok nagy időszakában már megtalálhatóak az egyszerűbb szabályjátékok. Az egyidejűségben rejlik a játék színességének titka, lehet valami nagymozgásos, tűnhetne gyakorlónak, de ugyanakkor szimbolikus és szabály által vezérelt is egyszerre.

Az egyes játékfajták kiemelt személyiségformáló hatása:

Gyakorlójáték: fejlődik nagymozgása, finommotorikája, mozgáskoordinációja, térészlelése, tapintásos észlelése, verbális készsége

Szimbolikus szerepjáték: alakul szocializációs készsége, kommunikációja, erkölcsi, akarati tulajdonságai, kognitív képességei

Konstruáló játék: alakul szem-kéz koordinációja, finommotorikája, térészlelése, alak- és formaállandósága, rész és egész viszonyának észlelése, képzelete, kreativitása, vizuális memóriája

Szabályjáték: fejlődnek kognitív képességei, formálódnak akarati tulajdonságai, szocializációs készsége

A játék elválaszthatatlan a fejlődés egészétől, elválaszthatatlan a kognitív, az érzelmi, akarati, szociális, társas fejlődéstől. Elválaszthatatlan a mozgástól, a világkép és a tudat

kialakulásától. Az éntudat, a kompetencia, az autonómia kialakulása a másik nézőpontjának megértése, előre történő figyelembevétele, szociális hatékonyság (modellnyújtás, modellkövetés), a szociabilitás fejlődése formálják a gyermeki tudat szociokognitív, azaz értelmi és szociális összerendezettségét, önszabályzó, alkalmazkodó funkcióit.

A mi szemléletünkben az egészséges, harmonikusan fejlődő gyermekek esetében tehetséggondozást, az egyéni szintek kibontakoztatását a kreatív önkifejezés fejlődésének lehetőségét támogatjuk, ehhez adunk érzelmi biztonságot, ingergazdag környezetet, és biztosítjuk a szabad játék és korai tanulás minden feltételét. Az egyenlőtlen fejlődés, a mozgás, a percepció, a gondolkodás, a viselkedés részfunkciózavara, szindrómaegyütteseinek fennállásakor a plasztikus, fejlődőképes idegrendszer öngyógyító tendenciái erősítését támogatjuk. A feltételek kialakításával, a tevékenységek szervezésével, de elsősorban a gyermek saját aktív tevékenységén keresztül segítjük a fejlődést. Fejlődési hátrányaik megszüntetése a mi feladatunk, annál is inkább, mert a percepció és a gondolkodás összerendeződésének szenzitív időszaka az óvodáskorra tevődik, ennek kompenzációja, korrekciója kisiskoláskorban már a megkésetttség vagy az akadályozottság feloldásával való küzdelem.

A **gyermek a játékában vérmérsékletének, aktuális idegélettni, érzelmi állapotának megfelelően választ** tevékenységi formát, közeledik a játékok végtelen tárházának valamelyik, számára kedves eleméhez. A gyermek idegrendszere pontosan szabályozza, hogy miből mit, mennyit, újat-e vagy a biztonságot nyújtó ismertet preferálja az adott pillanatban. Programunk a játékot tekinti a tanulás elsődleges keretének.

Ezért napirendünkben a folyamatosságot, rugalmasságot szem előtt tartva a párhuzamosan végezhető tevékenységekre helyezük a hangsúlyt, melynek jelentőségét a játékra fordított viszonylag hosszú, egybefüggő idő adja.

A játék lehet a gyermek szabad játéka, és lehet az óvónő által kezdeményezett játék. Eltérés az óvónő szerepében található:

1. Szabad játék

Amikor az óvónő biztosítja a gyermek számára az önállóságot, szabadságot a

- játéktevékenység kiválasztásában,
- játékeszközök megválasztásában,
- társak megválasztásában,
- gyermeki játékelgondolás megvalósulásában,
- játszóhely megválasztásában és kialakításában.

A szabad játék folyamatosságának érdekében az óvónő hagyjon elegendő időt a játék befejezésére, az elmélyült játékot ne zavarja meg más tevékenység felkínálásával, és adjon lehetőséget a játék későbbi folytatására.

2. Kezdeményezett játék

Amikor az óvónő pedagógiai szándékkal teremt olyan helyzetet, melyben a gyermek egyéni érdeklődési körének, egyéni fejlettségének ismeretében ajánl fel játéktevékenységet. Ennek a **külső készítésnek** akkor van helye, ha a **gyermek érdekében** történik. Mégpedig úgy, hogy azok elősegítik sajátos fejlődését, és találkoznak igényeivel.

- A gyermeknek itt is lehetősége van a játéktevékenység megválasztására, ezért tartunk tiszteletben választását - jogában áll nem élni a felkínált játéklehetőséggel!

- Alkotó pedagógiai légkörben biztosítsuk az önállóságot és önmegvalósítást számára.
- A játék célja a gyermek képességeinek, kompetenciájának fejlesztése, figyelembe véve aktuális állapotát.

A játéktevékenység célja - óvónői szemmel:

- A tevékenységen keresztül a gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiségének kibontakoztatása, kompetenciáinak fejlesztése.
- Érzelmi, akarati tulajdonságainak alakítása.
- Szociális, társas viselkedésének, magatartásának formálása

A játék támogatásából adódó óvónői feladatok

Feltételek biztosítása:

- Nyugodt, érzelmi biztonságot adó **légkör** megteremtése, és folyamatos fenntartása
- Ingergazdag, cselekvésre inspiráló, a gyermek kíváncsiságát felkeltő, esztétikus, harmóniát sugárzó **környezet** kialakítása
- A **játékok** a gyermekek által jól látható és elérhető helyen történő elhelyezése. Ez legyen áttekinthető, a játékfajták lineáris fejlődési sora - függetlenül a korcsoporttól - legyen megtalálható, az alapjáték és tartozékai kerüljenek egy helyre, ügyeljen a játékok optimális mennyiségére és a játékok cseréjére
- A barkácsolás, mintázás, rajzolás, festés, kézimunka, bábozás, dramatizálás **eszközeinek** sokszínű, szabadonválaszthatóságra lehetőséget adó elhelyezése
- Különböző tapasztalatszerzésre szolgáló egyéb anyagok biztonságos elhelyezése, például homok-asztal, víz-asztal, a játékkal kapcsolatos szabály alakítása
- A játéktér olyan mobilizálható kialakítása, hogy a gyermekek játékigényüknek megfelelően maguk is szabadon átrendezhessék
- A csoportszobában is használható mozgásos játék biztosítása (például henger bújáshoz, füles labda)
- Sokszínű **tapasztalatszerzési** lehetőség biztosítása, mely élményforrás lehet a gyermek számára
- A gyermekek ismeretében élményeket előhívó tárgyakra való gondoskodás
- A szülők szemléletformálása: ötletadás játékvásárláshoz

A játék támogatása:

- A gyermek játékválasztásának tiszteletben tartása
- **Reflektív szemléletű jelenlét** a játékban: a gyermekjáték fejlődésének nyomon követése - differenciált reagálás, egyéni bánásmód megvalósítása
- A gyermeki fejlődés folyamatosságának, illetve megtorpanásának észrevétele
- Az egyes gyermekek és játszócsoportok játékának támogatása (nem az életkornak megfelelő játék támogatásai)
- Az új játék használatának megismertetése az érdeklődő gyermekekkel való együttjátás során
- A gyermek aktuális fejlődési szintjéhez igazított képességstruktúrák adekvát támogatása
- A kreatív önkifejezés fejlődésének segítése
- Modellértékű viselkedés, kongruens kommunikáció, úgy beszél és cselekszik, ahogy a gyerekektől is elvárja

- A gyermekek kérdéseire való odafigyelés, egyéni fejlettségükhöz igazodó válaszadás
- Csak szükség esetén történő beavatkozás, a játéktevékenység zavarása nélkül
- Ha a szituáció úgy kívánja, és a gyermekek igénylik, maga is játszótársként vesz részt a játékban
- A játék fenntarthatósága érdekét szolgáló szabályrendszer a gyermekekkel együtt történő alakítása
- Az egészséges versenyszellem megalapozása
- A gyermekek közti érzelmi kötődések, kapcsolatok támogatása

Sikerkritériumok

- Örömmel, önfeledten játszik.
- Képes egyéni ötlet vagy élmény alapján építeni, konstruálni.
- Építmény lemásolására képes.
- Képes élményei eljátszására,
- Szívesen vállal szerepet.
- Betartja a társas viselkedés elemi szabályait.
- Szabályjáték során betartja a szabályokat.
- Másokat is figyelmeztet a szabály betartására.
- Egészséges versenyszellemben tevékenykedik.
- Játékában elmélyült, kitartó.
- Problémahelyzetekben kreatív megoldásra törekszik

Vers, mese

Kultúraátadás, mely **a gyermek természetes megnyilvánulásaira építve tudatosan átörökíti, közvetíti az örök emberi értékeket.** Komplexitását elsődlegesen a környezet megismerésén keresztül biztosítjuk. Ebben a folyamatban az óvodapedagógus **kiindulópontnak tekinti a természeti és társadalmi környezetből szerzett gyermeki tapasztalatokat,** hiszen a környezet a fejlődés forrása. Ezekre a tapasztalatokra építve, ezeket új élményekkel, ismeretekkel gyarapítva juttatja el a gyermekei egyéni és életkori fejlődési ütemét ügyelembé véve magasabb szintre. A családdal való együttnevelés során az óvodapedagógus figyelembe veszi, hogy különböző otthoni környezetből érkeznek óvodai környezetbe a gyermekek. Tekintettel van a családban kialakult kulturális, világnézeti, etnikai hagyományokra, figyelemmel kíséri és elősegíti ezek spontán gyermeki megnyilvánulásait, egymásra való hatását.

A mese, a vers ősi forrása az anyanyelvi nevelésnek, régi értékeket, hagyományokat, szokásokat közvetít a gyermeknek. A közösen átélt örömök és élmények elszakíthatatlan szálakkal kötik össze az óvodapedagógust és a gyermekeket egymással és anyanyelvükkel. A mese- és versmondás lényeges elemelt - testbeszéd, tekintettartás, verbális emlékezet - az óvodapedagógus személyes példáján keresztül sajátítja el és gyakorolja a gyermek. Az anyanyelvi nevelésnek és a játéknak egyaránt szerves része a bábozás-dramatizálás, melyen keresztül tükröződnek a gyermekek irodalmi élményei, kiegészülve hangulatukkal, kreativitásukkal, fantáziájukkal. A gyermek kifejezheti, átélheti, eljátszhatja saját érzéseit, érzelmeit,

ezáltal fejlődik személyisége. A bábozáshoz, dramatizáláshoz szüksége (s eszközöket, díszleteket, kiegészítőket saját maguk is elkészíthetik barkácsolás keretében, ezzel a játék örömét az önálló alkotás élményével fokozva. Tapasztalataink szerint a családokban **túlburjánzott a személytelen televízió, videó, DVD, számítógép** játékot és mesélést helyettesítő szerepe. A médiumok által közvetített műsorok válogatás nélkül kerülnek a gyermekek elé, ezzel fokozva feszültségüket, félelmüket, agresszivitásukat, és sok esetben helytelen mintát adnak. Ezért rendkívül fontosnak tartjuk, a szülők szemléletének formálását a semmivel sem helyettesíthető bensőséges kapcsolatot feltételező és alakító mesélés iránt. Ehhez folyamatosan ajánlunk népi, klasszikus és kortárs irodalmi műveket, melyből magunk is szívesen válogatunk.

Célunk:

- A nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, rmondatszerkesztéssel a **biztonságos önkifejezés megalapozása**
- A korosztálynak megfelelő irodalmi élmények nyújtásával az **irodalmi érdeklődés felkeltése**
- A magyar kultúra értékeinek átörökítése
- Interkulturális nevelés
- A szülők nevelési szemléletének formálása

Javasolt tartalom:

(2,5)3-4 évesek:	mondókák, mondókamesék, formulamesék, állatmesék, történetek, rövidke versek; ismerkedés a képes-mesés könyvekkel
4-5 évesek "	mondóka, hangutánzó mese. párbeszédese mese, láncmese, egyszerűbb szerkezetű tündérmese, történetek, versek
5-6-7(8) évesek	kiszámolók, felelgetők, versek, állatmesék, tréfás mesék, tündérmesék

A napi tevékenység során az óvónő többször is mondhat - a helyzethez illő - mondókát, rövid verset, mesét, kitalált történetet. A főleg (2,5)3-4 éves korban nagyjelentőségű testi kapcsolat iránti gyermeki igény kielégítésén túl a simogatók, tapsoltatók, lovagoltatók ritmusa, lüktetése, egyszerű szövege nyugtatóan hat a gyermekekre. Az óvodapedagógus közvetítsen a gyermekeknek a természeti környezetet megjelenítő irodalmi alkotásokat (mese, vers, elbeszélés). Teremtse alkalmat arra, hogy gyermekek eljátsszák, elmondják, elbábozzák kedvelt meséiket, de adjon lehetőséget az általuk kitalált történetek elmondására is, vagy a már ismertek másfajta cselekményszövéására, befejezésére is.

A mese-, verstevékenységgel kapcsolatos óvónői feladatok

- Változatos irodalmi élmények közvetítése
- Életkornak és egyéni érdeklődésnek megfelelő irodalmi anyag választása

- Elsősorban a magyar népi, illetve műalkotásokból választás, ezen túl mai kortárs irodalmi művekből és a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeiből
- Az irodalmi élmény befogadásához szükséges „szertartás” kialakítása
- Az irodalmi anyag kifejező közvetítése a gyermekek részére
- A gyermekek motiválása az irodalmi élmény befogadására
- Szívesen dramatizál, bábozik
- Kiegészítő és bábeszközöket szívesen barkácsol
- A gyermekek mese-, versalkotásra ösztönzése
- Képeskönyvek elérhetőségének biztosítása
- A könyvek használatának, megbecsülésének alakítása
- Könyvtárlátogatások szervezése
- Irodalmi művek ajánlása a szülőknek
- A mesélés szerepének megismertetése szülői körben

Sikerkritériumok

- Örömmel várja a mesélést.
- Mesekezdeményezésen szívesen részt vesz,
- Képes kitartóan figyelni.
- Emlékezetében megtartja az egyszerűbb mesefordulatokat.
- Képes a folytatásos mese szálait felidézni.
- Képes a folytatásos mese szálait, epizódjait összekötni.
- Szívesen nézeget képeskönyvet.
- A képeskönyvet megbecsüli, vigyáz épségére.
- Szívesen mond verset.
- Szereti a mondókákat.
- Képes történeteket elmondani.
- Képes meséket, történeteket alkotni.
- Elkezdett történetet fantáziája segítségével folytatni tud.
- Nő a szülői mesélés gyakorisága.

Ének, zene, énekes játék

A zenei nevelésnek a gyermeki lét egészét át kell hatnia. A zenei anyanyelv alapozása szoros kapcsolatban van a nyelv kifejező gyakorlásával. A magyar zenei nevelés szilárd alapja a **közös ének**, mely hordozza és gazdagítja az **anyanyelvi örökséget**. A zenei képességfejlesztési anyag feldolgozása a népi gyermekdalok, valamint Forral Katalin: Ének az óvodában és Gryllus Vilmos dalos füzeté alapján történik. Fontos a zenei képességfejlesztéssel párhuzamosan, hogy gyermekeink örömmel, érzelmi gazdagsággal, felszabadultan énekeljenek.

A tevékenységek megvalósítása során lehetőséget adunk a néptánc, népi játékok megismerésére is.

Célja:

- A zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadására való képesség megalapozása.

- A gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, éneklési készségének, harmonikus, szép mozgásának fejlesztése.
- A szülőföld értékeinek átörökítése a népzene, a népdal, a népszokások és a népi hangszerek megismertetése által.

A zenei nevelésből adódó óvónői feladatok

- Igényes zenei kultúrát képviselő dalok, dalos játékok, mondókák kiválogatása, ezek összeállítása az életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelően.

(2,5)3-4 évesek	A dalok hangterjedelme ne lépje túl a tiszta kvint távolságot, lehetőleg egyszerű negyed és páros nyolcad ritmusok váltakozásával. A játékok elsősorban kétszemélyes (óvónő gyerekkel) jellegűek, illetve egyszerű utánzó mozgással kísért megszemélyesítő szerepjátékok legyenek. 6-8 mondóka, ölbeli játékok, 10-15 énekes játék, 1-2 műdal
4-5 évesek	A dalok hangterjedelme ne lépje túl a nagy hatod távolságot, hangkészletében lehetőleg ne legyen félhang. A negyed és a páros nyolcad mellett a negyed szünet és szinkópa is előfordulhat. A játékok csoportos jellegűek: körjáték, szerepcserélő, sorgyarapító, párválasztó. 4-5 új mondóka, 12-15 énekes játék, 2-3 műdal
5-6-7(8) évesek	A dalok hangterjedelme változatlanul nagy hatod távolságban mozogjon, de hangkészletében már megjelenhet félhang is (fá és ti). A negyed és nyolcad mellett megjelenhet a tizenhatod is. Ismerjenek meg újabb játékformákat: kapus, hidas, sor és ügyességi, esztétikus mozgást igénylő pársjátékok. 4-7 új mondóka, 15-18 új énekes játék, 3-4 alkalomhoz illő műdal

- A migráns gyermekek hazájának kulturális értékeit is figyelembe vevő dal- és zeneianyag-választás.
- Az óvodában is játszható énekes népszokások válogatása: szüreti multság, pásztorjáték, farsang, kiszézés, pünkösdlő, lakodalmás.
- Ritmusérzék fejlesztése, éneklési készség és a harmonikus, szép mozgás alakítása.
- A gyerekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei készségfejlesztő játékokkal.
- Igényes hangszerjátékkal és zene kiválasztásával a zenei fogékonyság megalapozása.
- Friss levegő biztosítása.
- A kör és egyéb mozgásos játékokhoz elegendő hely kialakítása.
- A játékok hangulatának megteremtéséhez változatos, esztétikus, motiváló hatású, élményt előhívó eszközök biztosítása.
- Az óvónő örömmel vesz részt a közös éneklésben, énekes játékban, maga is élvezi a tevékenységet.

Óvónői feladatok korcsoportonként, a *hallás- és ritmusérzék fejlesztése* terén:

<p>(2,5)3-4 évesek csoportjában</p>	<p>Fejleszti hallásukat magas-mély reláció, halk-hangos különbségek felismerésével. Motívum-visszhang, egyszerű dallammotívumok visszaéneklésével. Hangszerek hangjának, eltérő zörejhangok felismertetése és megkülönböztetése. Fejleszti ritmusérzéküket az egyenletes lüktetés, tempókülönbségek (gyors-lassú) érzékeltetésével, játékos mozdulatokkal. Egyszerűbb táncmozdulatok utánzásos elsajátíttatása. Ütőhangszerek, egyszerű ritmushangszerek használatának bemutatása és gyakoroltatása. Ritmusmotívumok- egyszerű beszélt és énekelte-visszatapsoltatása.</p>
<p>4-5 évesek csoportjában</p>	<p>Fejleszti hallásukat az oktáv és kvint távolságok érzékeltetésével. Halk-hangos megkülönböztetésével, beszéd, ének és taps formában. Zenei emlékezetüket dallamfelismeréssel, dallambújtatással fejleszti. Finomabb zörejek, egymás hangjának és a természet hangjainak felismertetése. Az egyenletes járás és tapsolás összhangjának megteremtésével fejleszti ritmusérzéküket. Gyors-lassú tempótartás képességének alakítása beszéd, ének és mozgáson keresztül. Táncos jellegű mozdulatok alakítása. Ritmushangszerek használatával a szem-kéz koordináció és a finommozgás alakítása. Ritmus és dallam motívum visszatapsolása és visszaéneklése. Dallamfordulatok kitalálására ösztönzés.</p>
<p>5-6-7(8) évesek csoportjában</p>	<p>Fejleszti hallásukat a magas-mély dallam vonalának térbeli érzékeltetésével. Gyors-lassú és halk-hangos fogalompárok együtt gyakoroltatása. Dallamfelismertetés kezdő motívumról vagy belsőmotívumról. Dallambújtatás gyakoroltatása hosszabb és rövidebb egységekkel. Motívum visszaénekltetése kitalált szöveggel csoportosan és egyénileg. Sokféle zörejek és zenei hangok felismertetése, kis eltérések, irányok, távolságok, közeledések, távolodások függvényében. Fejleszti ritmusérzéküket az egyenletes lüktetés és ritmus megkülönböztetésével és összekapcsolásával. Dallam felismertetése a dal ritmusáról. Gyors és lassú tempó tartása mérőegységnek megfelelően, negyed, nyolcad lépéssel.</p>

	<p>Esztétikus, együtemű mozgás fejlesztése, változatos térformák alakítása, játékos táncmozdulatok gyakoroltatása.</p> <p>Tánc közben a zene ritmusának, lüktetésének átvételére motivál.</p> <p>Törekszik arra, hogy táncban a párok összehangoltan, és a több pár egymáshoz igazodjon.</p> <p>Változatos ütőhangszerek használatával a dalok ritmusához alkalmazkodás képességének fejlesztése.</p> <p>Dallammotívumok hangsúlyainak kiemeltetése tapssal, járással, játékos mozdulatokkal.</p> <p>Ösztönzi saját szövegű dallam kitalálására, zenei kérdés-felelet játékokra.</p>
--	--

Sikerkritériumok

- Örömmel, szívesen játszik dalos játékokat.
- Bátran énekel akár egyedül is.
- Korához képest tisztán énekel.
- Zenei érzékenysége, fogékonysága életkorának megfelelő.
- Megkülönbözteti a zenei fogalompárokat: halk-hangos, gyors-lassú...
- Mozgása esztétikus, ritmust követő.
- Auditív észlelése, megfigyelése, emlékezete és intermodalitása fejlett.
- Szívesen hallgat zenét.
- Képes érzékeltetni az egyenletes lüktetést.
- Felismeri néhány hangszer hangját.
- Maga is képes egyszerűbb hangszerek használatára (dob, cintányér, triangulum).
- Ismeri a népszokásokhoz kapcsolódó dalokat, dalos játékokat, rigmusokat.

Rajzolás, mintázás, kézi munka

A gyermekek ábrázolótevékenysége a vizuális nevelési lehetőségek legfontosabbika, mégis csak egyik, meglehetősen szűk dimenziója, hiszen a vizuális nevelés az óvodai nevelés egészét áthatja. Az ábrázolótevékenység a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újraalkotását teszi lehetővé a gyermek számára.

Célunk:

- A gyerekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezéséhez a lehetőségek biztosítása
- Esztétikai érzékük, szép iránti fogékonyságuk alakítása
- A helyes ceruzafogás elsajátíttatása

A vizuális nevelésből adódó óvónői feladatok

- Megfelelő helyet, időt és eszközt biztosít a gyermekek számára.
- Az ábrázolás eszközeit a gyermekek által elérhető helyen tartja.
- Párhuzamosan végezhető tevékenységként lehetőséget ad a szabad alkotásra.

- Megtanítja az ábrázolótevékenységgel kapcsolatos higiéniai szokásokat: hosszú ujjú ruha feltűrése, kézmosás, védő asztalterítő....
- A higiéniai szokások betartását figyelemmel kíséri.
- A (2,5)3-4 évesekkel megkedvelteti a rajzolás, festés alapjait, a mintázás alapszabályait, nyomdázást, tépést, ragasztást
- A 4-5 éves gyermekek körében formálja a képzőművészt, megismerteti a vágás, hajtogatás, egyszerűbb fonás, varrás és gyöngyfüzés alapjait.
- Az 5-6-7(8) éves gyermekeknél a képzőművészt különböző, változatos technikákkal történő készítését erősíti (például mozaik, kollázs, nyomtatok), és megismerteti a szövés technikáját, valamint a többféle technikai megoldást igénylő barkácsolást.
- Bemutatja a gyermekeknek az életkoruknak és egyéni érdeklődési körüknek megfelelő műalkotásokat, Budapestre jellemző épületeket, hidakat, valamint a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeit.
- A gyermekeket rácsodálkoztatja a szépre, esztétikusra.
- A gyermekek által létrehozott alkotást pozitívan értékeli, elfogadja.
- Ösztönzi a gyermekeket a színek széles skálájának használatára.
- Az alkotókedvet ötleteivel, javaslataival, egy-egy inspiráló eszközzel segíti.
- Az 5-6-7 éves gyermekeknek saját eszközt és saját gyűjtődossziét biztosít.
- A váratlan eseményeken alapuló ábrázolási kedvet rugalmasan kezeli.
- Az udvaron is megteremti a lehetőséget az alkotásra.
- Támogatja a gyermekek kezdeményezését csoportos alkotása.
- Balkezes gyermeket nem erőltet jobb kézzel való munkára.
- Az ábrázolás során különösen figyel a diszgráfia tüneteire, észlelésekor jelzéssel él.
- Nagy odafigyelést tanúsít a helyes ceruzafogás iránt, szükség esetén 3 oldalú ceruzafogót ad a gyermeknek.
- Mintázáshoz többféle anyagot is használ (vizes homok, gyurma, agyag, gipsz).
- A mintázási kedvet különböző természetes anyagokkal, kiegészítővel növeli (termések, magvak, fűszerek, szárított és préselt növények).
- A csoportszoba, öltöző, mosdó és folyosó esztétikumának alakítása és fenntartása során formálja a gyermekek ízlését, környezettudatos szemléletét.

Sikerkritériumok:

- Bátran, szívesen használja az ábrázolás eszközeit.
- Élményeit képes megjeleníteni.
- Szem-kéz mozgása összerendezett.
- Helyesen fogja és használja a ceruzát, ecsetet, ollót.
- Ismeri a különböző technikákat, azokat képes alkalmazni.
- Ismeri a hat alapszínt, azt bátran használja.
- Megfelelő a finommotorikus képessége, nem görcsös, biztos a vonalvezetése.
- Vizuális észlelése, megfigyelése, emlékezete, intermodalitása korának megfelelő.
- Szívesen alkot közösen a többi kisgyermekkel, ötletet, javaslatot saját döntése alapján mérlegel.
- Ábrázolása során kitartó, akár több napon keresztül is képes munkálkodni.
- Alkotás közben ügyel környezetére és saját maga, munkája tisztaságára.
- Szereti maga körül a harmóniát, a szépet, szívesen díszíti a környezetét, térlátása korának megfelelő.
- Képes rácsodálkozni a szépre, esztétikus látványra, képes esztétikai véleményt alkotni.

- Ismer 2-3 műalkotást, jellegzetes épületet, hidat.
- Vonalvezetése balról jobbra halad.

Mozgás

Programunkban a mozgásfejlesztési igen tágan értelmezzük. Az aktív nagy mozgásoktól kezdve a finommotoros manipulációig mindent magába foglal, és az egész személyiség fejlődését elősegíti. Kedvezően befolyásolja az értelmi és a szociális képességek alakulását is. A tornának, játékos mozgásoknak az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek a teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján - az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve - minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk.

Felvállaljuk az urbanizációs ártalmak és a gyermekek körében is mindinkább terjedő mozgásszegény életmód, csökkenő mozgástapasztalatok ellensúlyozását úgy a gyermekek mozgáslehetőségeinek színesítésével, mint a szülők meggyőzésével, szemléletformálásával.

A mozgásfejlesztés célja:

- A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, mozgásigényük kielégítése.
- A rendszeres mozgással egy egészséges életvitel megalapozása.
- A mozgástapasztalatok bővítése, a mozgáskészség alakítása.
- A testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése (kondicionális, koordinációs).
- Mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése.

A mozgásfejlesztés területei:

- szabad játékban a gyermekek spontán, természetes mozgása közben,
- **kötelező testnevelési foglalkozáson,**
- **mindennapi testnevelésen.**

Mozgásfejlesztés a szabad játékban

Célja:

- hogy megőrizzük, ha szükséges, felkeltsük a mozgáskedvet, és tudatosan építünk rá,
- hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb tevékenységet,
- bátran, örömmel mozogjanak a csoportszobában és az udvaron egyaránt.

Életkori jellegzetességek:

A (2,5)3-4 éveseknél a **természetes nagymozgások** fejlődését kívánjuk segíteni. Ezért leginkább a csúszáshoz, bújáshoz, mászáshoz szükséges eszközöket kell biztosítanunk a csoportszobában is. Ezek az eszközök lehetnek a „Mászóház” csúszdával, létrával ellátva, textil alagút, ROTIKOM egy-egy elemének kombinációja, de akár tornaszőnyegek és a csoportszoba asztalai is felhasználhatók erre a célra. Ebben az életkorban a gyermekek gyakran kezdeményeznek csúszó-mászó- bújó játékokat. Gondoljunk csak a kicsik által kedvelt, asztal alatt bujkáló állatokat utánzó játéokra.

5 éves korban nagyobb hangsúlyt kap a **szem-kéz, szemláb koordináció** és az **egyensúlyérzék fejlesztése**. A szemkéz, szem-láb koordináció fejlesztését szolgálják a különböző célba dobó játékok, a kugli, az ugróiskola, ugrókötelezés, valamint a manipulációs barkácsoló tevékenységek is.

Az egyensúly fejlesztése a szabad játékban leginkább a belső fülben lévő vesztibuláris központ spontán ingerlésével történik, hintázó, ringató, pörgő mozgások közben. Erre a célra nagyon jól használhatók az egyensúlyozó tölcsekre, különböző hinták, a nagy fizioterápiás labda, a füles labda, az ugróasztal, a lépegető, a billenő forgókorong.

6-7(8) éves korban a finommotorika fejlesztésére kell a legnagyobb hangsúlyt fektetni. A játékban nagyon sok lehetőség nyílik ennek a spontán fejlesztésére, például ábrázolási technikák gyakorlása: tépés, vágás, varrás, apró gyöngy fűzése, kicsi elemekből építés, konstruálás, babaöltöztetés, barkácsolás. Ezekhez, a tevékenységekhez a megfelelő **helyet tudjuk biztosítani**.

Az **udvari játék, mozgás** serkentésére minden fejlettségi szinthez gondoskodunk eszközről és lehetőségről, így minden kisgyermek saját szabad választása alapján tevékenykedhet. Mászásra, bújásra készítheti a gyermekeket például a „hernyócska”, járásra és egyensúlyozásra a láncos lépegetőhíd, hintázásra a mérleghinták. Tapasztalataink szerint szívesen próbálkoznak kismotorokkal, biciklizéssel. A balesetek elkerülése érdekében a gyermekekkel közösen kialakítjuk a biciklizéshez és a motorozáshoz kapcsolódó szabályokat. A bátorság, ügyesség, erőnlét kipróbálását teszi lehetővé a többféle mászóka.. A labdajátékok sokaságát választhatják, például kosárra dobás, foci, kidobós, tollas, tenisz. Ezeken kívül az óvónők kreativitása szab csak határt a sokféle egyedi játéknak, eszköznek.

Mozgásfejlesztés a testnevelési foglalkozásokon és a mindennapi testnevelésen

Célja:

- A tervezett, szervezett, irányított testnevelési játékokkal a mozgáskultúra fejlesztése
- Koordinált mozgás alakítása
- Téri tájékozódás, oldaliság kialakítása

A testnevelési foglalkozások anyaga az atlétikai, torna, játék jellegű főgyakorlatokból tevődik össze. Alapja dr. Tótszóllósiné „zöld” könyve, mely ötletet ad a tematikára és módszertanra is. A **játékot, a játékosságot alapvető eszközként értelmezzük és alkalmazzuk a testnevelésben**. A játék egy foglalkozáson belül sokszor megjelenik, a feladattól függően hol, mint eszköz, hol, mint cél. A testnevelési foglalkozások során alkalmat teremtünk speciális gyakorlatok beiktatásával a testalkati deformitások megelőzésére is (lábboltozat-erősítés, gerinctorna).

A tevékenységek megszervezésénél fontos, hogy a fejlesztő feladatok természetesen illeszkedjenek a testnevelés anyagához. Tudjuk, hogy a gyermekeknek sok mindent meg lehet tanítani, de fejlődésüket csak akkor segítjük, ha a megfelelő időben a megfelelő tevékenységeket végeztetjük velük.

A (2,5)**3-4 évesek** testnevelési anyaga nagyrészt a **természetes mozgásokat tartalmazza**. Ezért ennél a korosztálynál a nagymozgások fejlesztése kiemelt feladat. Például különböző járások, futások, csúszások, mászások talajon, szereken, tárgy alatt vagy fölött, szer megkerülésével. Az egészséges személyiség fejlődéséhez hozzátartozik, hogy a gyermeknek önmagáról egyre pontosabb információi legyenek. A testnevelési foglalkozáson a legtermészetesebb módon ismerkedhet testrészeivel és azok funkcióival.

Ezért alkalmazhatóak jól a testséma fejlesztő programból a következők:

- A testrészek ismeretét célzó gyakorlatok (például „Járjatok a sarkatokon!” „Ütögessétek a talpatokat a földhöz!”).

A foglalkozáson lehetőség nyílik a **keresztcsatornák fejlesztésére** is. A bemutatott gyakorlatokat látják, hallják a tevékenység pontos megnevezését, és elvégzik a látott, hallott feladatokat. Programunkban az óvodai testnevelés szerves része a **mindennapi frissítő torna** is. Ezt naponta legalább egyszer, 10-20 perces időtartammal szervezzük meg. E tevékenység napirendbe illesztését minden óvónő maga dönti el. Jó gyakorlatnak bizonyult a délelőtti játék utáni időszak, mielőtt a gyermekek kimennek levegőzni. Ha lehetőség van rá, megfelelő időben, ruházatban ezt is a szabadban, jó levegőn tartjuk.

Célja:

- A gyermekek szívesen és örömmel vegyenek részt benne.
- Igénnyé, majd szokássá válják a mindennapi mozgás.
- Maguk is kezdeményezzenek mozgásos játékokat.

A mozgásfejlesztésből adódó óvónői feladatok

- A mozgás beépítése természetes módon a gyermekek tevékenységébe
- Mozgásra inspiráló biztonságos környezet kialakítása
- A gyermekek mozgáskedvének megőrzése, illetve szükség esetén felkeltése
- A mozgásos tevékenység pozitív megerősítése
- A baleset elkerülése érdekében a mozgástevékenység szabályainak kialakítása a gyermekekkel közösen, majd fokozott betartatása
- Mozgásos tevékenység lehetőségének biztosítása a csoportszobában és az udvaron
- Lehetőség szerint az előtér kihasználása, szabályok kialakításával és figyelemmel kísérésével
- A gyermekek életkorához és egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos tevékenységre inspiráló eszközök kiválasztása, folyamatos cseréje
- A testnevelés-foglalkozások anyagának összeállítása, figyelembe véve a csoport és az egyéni fejlettség aktuális állapotát
- A játék, játékoság elsődlegességének tiszteletben tartása a foglalkozásokon.
- Oldaliságot jelző csuklópánt használata
- A testnevelés-foglalkozások anyagába testalkati deformitások megelőzésére speciális gyakorlatok beiktatása
- Tiszta, jó levegő biztosítása a tornateremben
- Az atlétikai gyakorlatok (futások, ugrások, dobások) lehetőség szerint az udvarra történő szervezése. (Arra az évszakra tervezi be, amikor már jó idő van!)

A külső világ tevékeny megismerése

A külső világon, környezeten értjük egyrészt a külső természeti környezetet (természet, víz, levegő, talaj, növények, állatok), másrészt a külső, ember alkotta, épített környezetet (épületek, a tárgykultúra, műemlékvédelem, a téralkotás, az eszközök és anyagok ökológiája, környezetbarát szokások, hulladékkezelés, vásárlás és árucikkek, az emberi kapcsolatok, a városi környezet). Tisztában vagyunk vele, hogy a nevelés nem megy egyik napról a másikra, tudjuk, hogy a szóbeli közlés a környezet alakításában nem lehet elsődleges, nem lesz előle szokás, életforma. Környezettudatos, természetbarát életformára pedig magával a mindennapi

élettel tudunk nevelni. A közvetlen élményeken alapuló tevékenység hatására fejlődik majd a gyermekek érzékenysége, alapozódik meg a természettel együtt élni tudó és természetet védő ember szokása.

A környezet minél átfogóbb megismertetése lehetőséget ad az egyetemes, a nemzeti kultúra értékeit, hagyományait, az adott tájra, helységekre jellemző néphagyományok közvetítésére. Hagyományok által őrizhetjük meg a tudást, tapasztalatot, melyet elődeink felhalmoztak. Ha mindehhez hozzájárul az óvodapedagógus érdeklődése, lelkesedése, empátiás készsége, színes egyénisége, továbbá az őt körülvevő felnőttek - különösen az érzelmileg közel álló dajka – pozitív példája, biztos, hogy gyermekeink megszeretik környezetüket, ragaszkodnak ahhoz, lehetőségeikhez képest védik, és megfelelő ismeretekkel rendelkezve eligazodnak benne.

A külső világ tevékeny megismerésének témaköreit mindig az aktuális évszakok, napszakok, események, ünnepek határozzák meg. Nevelésünk során alkalmazkodunk a gyermekek életkori sajátosságaihoz és egyéni fejlettségéhez, a megvalósítás az apró történéseken keresztül érvényesül.

Célunk:

- A természeti és épített környezet megismertetésével sokszínű tapasztalathoz juttatás, készségek, képességek alakítása.
- A természetet szerető, védő emberi értékek alakítása, környezettudatos viselkedés megalapozása.

A külső világ tevékeny megismeréséből adódó óvónői feladatok:

- Az új ismereteket a gyermekek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára építi, illetve élményeikre, tapasztalataikra támaszkodik.
- A meglévő ismereteket elmélyíti, rendszerezi.
- Változatos tevékenységeket biztosít felfedezésre, megfigyelésre, megismerésre.
- Témaválasztásnál figyelembe veszi a lakóhely, a környezet sajátosságait.
- Módszereit, eszközeit a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazítja: megfigyelés, játékos tevékenységek, szenzitív játékok, gondolkodtató kérdésekkel problémahelyzet előidézése, kísérletezés, vizsgálat.
- Ünnepek, és hagyományörzés formájában közvetíti az egyetemes kultúra értékeit, hagyományait.
- Megtanítja felfedezni a környezet szépségét, harmóniáját.
- Megláttatja az összefüggéseket és az ok-okozati viszonyokat.
- A környezet és természet romlásának, pusztulásának példáit is megmutatja.
- Megismerteti a környezetvédelem alapjait: a föld, a levegő, a víz, a növény- és állatvilág, valamint a tájvédelem meghatározó szerepét.
- Környezetbarát szokások megalapozása, például takarékoskodás a vízzel, árammal, papírral, ill. a hulladékkezelés, szelektálás.
- Biztosítja az ismeretek sokszínű gyakorlását, alkalmazását.
- A csoportszobában élő természetsarkot alakít ki, ahol mindig csírázik, hajt, zöldell valamilyen növény.
- Az udvaron lehetőséget biztosít a kertgondozásra, ehhez megteremt a feltételeket.
- Növények, állatok fejlődéséről, gondozásáról, hasznáról ismereteket nyújt.
- Terepgyakorlatokat szervez, ahol a természettudományos ismeretek mellett az élővilág, az életközösségek megismertetésére motivál, észreveteti a legapróbb növényt, rovar, meghallatja a madarak hangját, más állatok neszeit.

- A terepgyakorlatokon, kirándulásokon természeti kincsek gyűjtésére motivál (lehullott termések, levelek, magok, tollak, fakérgék, kagylók, csigaházak, kőzetdarabok, kavicsok).
- Az óvoda közvetlen környékére sétákat, szervez, megismerteti a helyet, ahol az óvoda található, a helyet, ahol élnek.
- Elemi közlekedési szabályokat gyakoroltat, közlekedési eszközökkel ismerteti meg a gyermekeket.
- Elősegíti a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárskapcsolatokban és a környezet alakításában.

Sikerkritériumok:

- Tudja, hol lakik, mi a pontos lakcíme.
- Tudja saját és szülei nevét.
- Ismeri szülei foglalkozását.
- Tudja óvodájának nevét.
- Különbséget tud tenni az évszakok között.
- Ismer a növény- és állatvilág gyűjtőfogalmához tartozó pár növényt és állatot.
- Ismeri a közvetlen környezetében található növényeket, állatokat.
- Ismeri a növényápolás és állatgondozás egyszerűbb feladatait.
- Szívesen ápolja a növényeket, gondozza az állatokat.
- Ismeri és betartja az elemi közlekedési szabályokat.
- Felismeri a közlekedési eszközöket.
- Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Szívesen vesz részt terepgyakorlaton, kiránduláson, sétákon, rendezvényen.

A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismerése:

Matematikai fogalmakkal a mindennapi életben állandóan találkozik a kisgyermek, így szinte természetes módon ismerkedik meg velük. A matematikai kifejezések először passzív szókinccsé válnak, később azonban egy részük beépül a beszédükbe.

Célunk:

- A minket körülölelő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztalása.
- A matematikai érdeklődés felkeltése.
- A logikus gondolkodás megalapozása.

A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismertetéséből adódó óvónői feladatok

- A játék során adódó spontán matematikai helyzetek kihasználása.
- Logikai és matematikai szabályjátékok megismertetése, alkalmazása.
- Matematikai fogalmak, kifejezések, összefüggések megismertetése, megtapasztaltatása.
- A matematika iránti érdeklődés felkeltése.
- Érdekes, a gyermekek kíváncsiságára építő problémahelyzetek teremtése

- A gondolatok, a probléma megfogalmazás, pontos, egyértelmű, a gyermekek számára érthető közvetítése.
- Matematikai tartalmú játék kezdeményezése során a gyermekek egyéni fejlettségének, képességeinek figyelembevétele.
- A gyermekek egyéni feladatmegoldásának meghallgatása, a sajátos logika elfogadása.
- Szükség esetén rávezető kérdésekkel segítség.
- A gyermeki tevékenység változatos formájának biztosítása: egyéni, páros, mikrocsoportos szervezéssel.
- Mozgásos feladatnál a testrészek megnevezése, a velük végzett cselekvés elmondása.
- A matematikai osztályozás, halmazokkal végzett feladatoknál a matematikai ítéletek megnevezése.
- A térbeli viszonyok, az irányok és helyzetek pontos megnevezése.

Matematikai képességek kialakítását segítő tevékenységek

1. Számfogalom előkészítése, megalapozása
 - Mennyiségek összemérése hosszúság, magasság, szélesség, vastagság, bőség, tömeg, úrtartalom szerint.
 - Halmazok összemérése, elemek párosítása. A válogatások során nyíljon mód a párosításra, számlálásra, a több, kevesebb, ugyanannyi érzékeltetésére, gyakorlására.
 - Fedezzék fel a rész-egész viszonyát a válogatások, mennyiségek bontása során.
 - Játékos szituációban számoljanak, bontsanak, mennyiségfogalmuk egyéni fejlettségétől függően 6-10-ig számkörben mozogjon.
 - Sorba rendezett elemek helye a sorban, sorszámok megértése.
 - Mérések különböző egységekkel, hosszúság, terület, tömeg, úrtartalom.
2. Tapasztalatszerzés a geometria körében
 - Szerezzenek tapasztalatokat gömbölyű és szögletes formákról, érzékeljék ezt testükön, tárgyakon.
 - Építsenek szabadon és másolással különféle elemekből.
 - Alkossanak síkban is szabadon, szerezzenek tapasztalatokat síkmértani formákról, fedezzék fel a rész-egész viszonyát.
 - Használják a logikai játékot, építsenek vele, fedjenek le felületeket.
3. Tájékozódás a térben és síkban
 - Irányok azonosítása, megkülönböztetése.
 - Játékok során figyeljék meg ezeket tükörben, fedezzék fel a tükörkép, szimmetria érdekességét, játsszanak sokat a tükörrel.
 - Próbáljanak meg tájékozódni a labirintusokban is.
 - Fedezzék fel, hogy a sorozatok olyan rendszerek, amelyek életükben is felfedezhetőek. Hozzanak létre változatos sorozatokat játékokban színekkel, hangokkal, mozgással, formákkal.

Sikerkritériumok

- Logikus gondolkodása, logikai következtetései életkorának megfelel.
- Problémamegoldó készsége jó.
- Számfogalma 10-es számkörben mozog.
- Képes halmazokat összehasonlítani, tulajdonságok szerint szétválogatni.
- Helyesen értelmezi és használja az összehasonlítás megítélésének fogalmait: hosszabb-rövidebb, kisebb-nagyobb, több-kevesebb...
- Ismeri az irányokat, és helyesen értelmezi feladatvégzése során: jobbra-balra, előre-hátra, lent-fent...
- Helyesen használja a névutókat.
- Felismeri a sorba rendezés logikáját, azt képes jól folytatni, legalább 3 elemszámmal.
- Az alapvető formákat felismeri, azonosítja: kör, négyzet, téglalap, háromszög.
- Képes részekből egészet kirakni.
- Ismeri az alapvető mértani testeket, azokat képes felismerni és megnevezni (kocka, gömb, téglatest).
- Van tapasztalata a tükörképről, szimmetriáról.
- Azonosságokat, különbségeket képes felismerni és megfogalmazni.

Munka jellegű tevékenységek

A játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű tevékenység a szociális és kognitív készségek, képességek, attitűdök és kompetenciák fejlesztésének egyik lényeges színtere. A munka nem csak a gyermekre gyakorol hatást, hanem azzal kölcsönhatásban környezetére is, azt formálja, átalakítja tevékenysége során.

Célunk:

A munkavégzéshez szükséges készségek, képességek, kompetenciák alakítása.

- Kognitív: pontosan értésük meg, mit várunk el tőlük, sajátítsák el az eszközök célszerű használatát, alakuljon ki összpontosítási képességük, munkaszervezési készségük.
- Érzelmi-akarati: alakuljon ki önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk.
- Szociális-társas: alakuljon ki felelősségérzetük, feladattudatuk.

A munka jellegéből adódó óvónői feladatok

- Nyugodt, bizalmon alapuló, szeretetteljes légkör kialakítása
- Megfelelő eszközök (célszerűség, méret, anyag) és azok hozzáférhetőségének biztosítása
- Elegendő munkalehetőség szervezése
- Megfelelő hely és elegendő idő biztosítása a munka elvégzésére a folyamatosság érdekében
- A munkafajták és azok mennyiségének fokozatos bevezetése
- A differenciálás elvének érvényesítése a feladatadáskor

- Kerti munkák szervezése, közben a növények növekedésének, fejlődésének, a fejlődésükhöz szükséges feltételek megteremtésének megfigyeltetése
- Növények gondozásának megismertetése, alkalmazására motiválás: öntözés, leveleinek permetezése, átültetés, szaporítás, csíráztatás, hajtatás
- Állatokról való gondoskodás a megismertetése, alakítása: etetés, tisztántartás, gondoskodás a megfelelő életfeltételekről
- A munka értékelése legyen folyamatos, konkrét, reális, a gyermekekhez mérten fejlesztő hatású
- A munka jellegű feladatokat elsősorban jutalomból adja (nem büntetésként!)

Sikerkritériumok

Önkiszolgáló tevékenységek:

- A testápolással kapcsolatos munkafolyamatokat önállóan, szükség szerint elvégzik.
- Étkezésnél helyesen használják a kanalat, kést, villát, merőkanalat, szalvétát.
- Öltözködésnél önállóak, tudnak gombolni, próbálkoznak a megkötéssel.
- Az önkiszolgáló tevékenységekre fordított idő fejlettségük növekedésével arányosan csökken.

Alkalomszerű munkák

- Pontosan megértik, mit várunk el tőlük, és azt önállóan teljesítik.
- Bonyolultabb feladatot is örömmel végeznek el, és annak szervezésében is önállóak
- Időnként olyan megbízatásoknak is eleget tesznek, amelyek otthoni előkészületet igényelnek.

Közösségi munkák

- A közösségért végzett munkák vállalásánál megjelenik helyes önértékelésük, önbizalmuk.
- Naposi feladataikat önállóan, pontosan végzik.
- Terítésnél ügyelnek az eszközök esztétikus elhelyezésére is.
- Felelősi munkákat is szívesen vállalnak (például mosdó, élősarok), és önállóan teljesítik.
- A környezet rendjének megőrzésére ügyelnek, segítenek annak tisztán tartásában (csoportszoba, udvar, óvoda környezete).
- Vigyáznak játékaikra, és rendben tartják azokat.
- Munka jellegű tevékenységeiket a felelősségérzet, a feladattudat és a kitartás jellemzi.

A környezettudatos viselkedés megalapozását segítő munkák

- A szemetet szelektíven helyezik el az adott gyűjtőkben.
- Szívesen segítenek a falevelek összegyűjtésében, komposztálásában.
- A virágokat nem tépik le, hagyják az eredeti helyükön, eredeti szépségükben.
- Szívesen ápolják a növényeket a csoportszobában és az udvaron egyaránt.
- Télen gondoskodnak a madarak táplálékáról.
- Gondoskodnak a halak etetéséről, figyelemmel kísérik az akvárium tisztaságát.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Értelmezésünk szerint a tanulás egyenlő a tapasztalatszerzéssel, mely a pszichikus képességstruktúrákon keresztül, sok-sok mozgással és játékkal alakítható. Fontosnak tartjuk az ismeretek átadását, bővítését, de nem a mennyiséget, hanem a tanuláshoz szükséges alapkészségek, képességek, kulcskompetenciák fejlesztését.

Célunk

- Az alap kultúrtechnikák elsajátításához szükséges készségek, képességek fejlesztése.
- Az ismeretek adekvát alkalmazására, felhasználására felkészítés, a gyermekek kompetenciáinak kiválasztása.
- Az ismeretlen iránti érdeklődési kedv fenntartása, a tanulni vágyás megalapozása.

A tanulási tevékenységből adódó óvónői feladatok

- A gyermekek tevékenységi megismerési vágyának kielégítése.
- Változatos, a gyermekek cselekvő aktivitására építő, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása.
- Szokások alakítása utánzásos minta- és modellkövetéses magatartással és viselkedéssel.
- Spontán, játékos helyzetek kihasználása.
- A gyermeki kérdésekre épülő ismeretátadás lehetőségeinek kiaknázása.
- Tervezett, játékokkal és tevékenységekkel felkészülés a mindennapi feladatokra.
- Gyakorlati problémamegoldásra ösztönző helyzetek megteremtése.
- Az egyéni fejlődési, érési ütem figyelembe vétele a tevékenység felkínálása során.
- Személyre szabottan, pozitív értékeléssel segíteni a gyermek személyiségének kibontakozását.
- A kiemelkedő képességű, tehetséges gyermekek felismerése és fejlesztése. A tehetséges gyermekek jellemző megnyilvánulása:
 - Intellektuális képességekben (szókincse, emlékezete, gondolkodása, kreativitása)
 - Speciális képességekben (zenei, ábrázoló, matematikai, pszichomotoros, szociális)
 - Viselkedési jegyekben (intenzív érdeklődés, erős akarat, energikusság, érzékenység)
- A fejlesztést célzó pedagógusi feladatok:
 - A tehetség és megjelenési formájának felismerése
 - A gyermek segítése a továbbfejlődésben
 - Intellektusuk és kreativitásuk ösztönzése
 - A szülő segítése gyermeke nevelésében
- Részképesség-lemaradás, illetve egyéb potenciális tanulási zavar időbeni kiszűrése, jelzés a megfelelő szakembereknek és az óvodavezetőnek.

Sikerkritériumok

- A gyermekek érdeklődőek, bátran kérdeznek.
- Szívesen vesznek részt a tervezett, szervezett, kezdeményezett, irányított játékokban, tevékenységekben.
- A tanuláshoz szükséges kompetenciáik koruknak megfelelően fejlettek.
- A részképesség- és tanulási zavaros gyermekek időben megfelelő szakemberhez kerülnek.
- A tehetséges gyermekek is megtalálják a kiemelkedő képességüknek megfelelő tevékenységet.

VI.

Gyermek –és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

A gyermekvédelem a nevelőmunkánk szerves része. Az óvodákra vonatkozó óvó-,védő, szociális és nevelő- személyiségfejlesztő funkció minden óvodába beírt gyermekre vonatkozik.

Az óvodában dolgozó minden pedagógus kötelessége, hogy részt vegyen a gyermek-és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában. A gyermekvédelem a napi nevelőmunkában, a gyermekek jogainak mindenkor biztosításában, szükségleteik kielégítésében jelentkezik.

Óvodásaink eltérő szocio-kulturális környezetből kerülnek hozzánk, fontos, hogy minden gyermek sorsával törődjünk. ***A gyermekvédelem szerves részét képezi az óvodai integrációs fejlesztő program bevezetése. A fejlesztés tervszerű, célzott munkát igényel.***

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek személyiségfejlődésének nyomon követésére az alábbi kiemelt feladatokat alakítottuk ki:

- ***A halmozottan hátrányos gyermek óvodai beíratásának támogatása 3 éves korában,***
 - ***ennek érdekében kapcsolatfelvétel a szülői házzal, részletes anamnézis készítése,***
- ***Beszoktatási terv készítése mely segíti a gyermek és a szülő közösséghez-, a közösség szabályaihoz, szokásrendszeréhez való szoktatását.***
- ***Bemeneti mérés készítése és az ehhez igazodó egyéni fejlesztési terv elkészítése***
- ***3 havonta a fejlődés értékelő megbeszélése a szülővel- a fejlesztési terv alapján.***

A gyermekvédelemi munkánk alapelvei:

- Az óvodában a gyermek a legfőbb érték. Minden pedagógus, és óvodai dolgozó munkaköri kötelessége a reábizott gyermekek védelme, segítése- pedagógiai eszközökkel- az óvodába lépés pillanatától a hazamenetelig.
- Szaktudásunkkal hozzájárulunk a családok nevelőfunkciójának segítéséhez, megerősítéséhez.
- Jelzőrendszer tagjaként kapcsolatot tartunk a gyermekek érdekét védő társintézményekkel.

Gyermekvédelmi munkánk célja:

- Pedagógiai munkánkat úgy végezzük, hogy a gyermek és a szülő jogai érvényesülhessenek- az intézmény belső jogi szabályozásának megfelelően.
- Évenként feltárjuk a gyermekek azon körülményeit, amelyek a gyermek fejlődését hátrányosan érintik, illetve veszélyeztetik.
- Együttműködünk a családdal, elősegítve ezzel a gyermek családban történő nevelését, veszélyeztetettségének megelőzését.
- A már kiépített jelzőrendszert továbbra is jó színvonalon működtessük a társintézmények felé,- kapcsolattartásunk folyamatos legyen.

Feladataink:

- A hatályos törvények értelmében rögzítjük a hátrányos helyzet és a veszélyeztetettség fogalmát
- Segítségnyújtás- és a hátrányok enyhítése óvodai keretek között.
- Differenciált, személyes bánásmód és képességfejlesztés
 - az egyéni bánásmód, a tapintatos, egyéni, személyes kapcsolattartás,
 - családok gyermekek iránti felelősségének erősítése,
 - a gyermekek megismerése, fejlettségi szintjének megállapítása, kompenzálása,
 - ***A halmozottan hátrányos gyermekek esetében fontos:***
 - ***az óvodai beíratás- és a hiányzás minimalizálását elősegítő tevékenység***
 - ***az óvoda-iskola átmenet támogatása***
 - ***a szociális háttérből eredő hátrányok enyhítése***
- Rendszeres kapcsolattartás a szülőkkel-, figyelemfelhívással, példamutatással erősítjük a felelősségüket a gyermekük otthoni gondozása, nevelése iránt.
- Figyelemmel kísérjük a gyermek rendszeres óvodába járását, szükség esetén a szülőt felkeressük, a hiányzás okát felderítjük.

Az óvodavezető feladatai:

- Ellenőrzi és elősegíti a gyermekvédelmi tevékenység megvalósulását, koordinálja, és évente értékeli a gyermekvédelmi munkát.
- Biztosítja a gyermekkel kapcsolatos adatok védelmét.

A gyermekvédelmi felelősök feladatai:

- Minden nevelési év elején **feltérképezik**, és **nyilvántartásba veszik** a veszélyeztetett- és hátrányos ill. a **halmozottan hátrányos helyzetű** gyermekeket intézményükben.
- **Tájékoztatják** a jogosult szülőket, az igénybe vehető szociális ellátásokról,(ingyenes étkezés, rendszeres nevelési segély, átmeneti segély, beiskolázási segély... stb.)
- Nevelési év elején **informálja** a szülőket, a gyermekvédelmi feladatokat ellátó fontosabb intézmények (Gyámhivatal, Gyermekjóléti Szolgálat, Nevelési Tanácsadó, védőnő) elérhetőségéről: telefonszám, cím, a segítséget nyújtó személy neve.
- **Adatszolgáltatás**, szükség esetén környezetanulmányt készít a jelzőrendszer szerveinek

- **Családlátogatást** végez a problémás gyermeknél.
- **Igény szerint fogadóórát tart**, ahol őszintén, nyíltan, négyszemközt mernek beszélni problémáikról a szülők.

Kapcsolattartásaink:

Cél a kölcsönös, partneri viszony ápolása a társintézményekkel:

- Önkormányzat szociálpolitikai csoportja
- Nevelési Tanácsadó
- Gyermekjóléti Szolgálat
- Gyermekorvos, védőnő
- Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság

Helyiségeink

Helyiségek megnevezése	Előírás	Tényleges állapot
Csoportszoba	gyermekcsoportonként 1	3
Tornaszoba	óvodánként 1	2
Logopédiai foglalkoztató	óvodánként 1	1
Játsszódudvar	óvodánként 1	2
Óvodavezetői iroda	óvodánként 1	1
Gazdasági vezetői iroda	óvodánként 1	1
Nevelőtestületi szoba	óvodánként 1	2
Orvosi szoba	óvodánként 1	1(közös a logopédiával)
Gyermeköltöző	gyermekcsoportonként 1	2
Gyermekmosdó, WC	gyermekcsoportonként 1	2
Felnőtt öltöző	épületenként 1	2
Elkülönítő szoba	óvodánként 1	1(közös az orvosival)
Főzőkonyha	óvodánként 1	1
Tálaló konyha	óvodánként 1	1
Felnőtt mosdó, WC	épületenként 1	1+1(közös)
Mosléktároló	óvodánként 1	2
Raktár	óvodánként,ha helyben főznek	1
Szertár	épületenként 1	2

Helyiségeink bútorzata és egyéb berendezési tárgyaink

Megnevezés	Előírás	Tényleges állapot
csoporszoba		
Óvodai fektető	gyermeklétszám szerint 1	50
Gyermekszék	gyermeklétszám szerint 1	50
Gyermekasztal	gyermeklétszám figyelembevételével	9
Fényvédő függöny	ablakonként, az ablak lefedésére	ablakonként1
Szőnyeg	gyermekcsoportonként, a padló 1/5-ének lefedésére	5
Játéktartó polc vagy szekrény	csoportszobánként 2	csoportonként2
Fektető tároló	valamennyi gyermekágy tárolásához	csoportonként2
Élősarok-állvány	gyermekcsoportonként 1	1
Hőmérő	gyermekcsoportonként 1	4
Óvodapedagógusi asztal	gyermekcsoportonként 1	2
Felnőtt szék	gyermekcsoportonként 2	4
Textiltároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	2
Edény-és evőeszköz tároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	2
Szeméttartó	gyermekcsoportonként 1	2
tornaszoba		
Tornapad	2	4
Tornaszőnyeg	1	2
Bordásfal	2	4
Óvodai mászó készlet	1	2

Egyéni fejlesztést szolgáló spec. felszer.	három gy. egyidejű foglalkoztatásához	-
logopédiai foglalkoztató		
tükör	1	1
asztal	1	1
szék	2	2
szőnyeg	1	1
játzóudvar		
kerti asztal	gyermekcsoportonként 1	2
kerti pad	gyermekcsoportonként 2	2
babaház	gyermekcsoportonként 1	2
udvari homokozó	gyermekcsoportonként 1	2
takaróháló	homokozónként 1	2
mozgást fejlesztő eszközök		6
óvodavezetői iroda		
íróasztal és szék	1-1	1-1
tárgyalóasztal	1	-
szék	2	2
telefon	1	1
könyvszekrény	1	-
iratszekrény	1	1
gazdasági iroda		
asztal	1	1
szék	1	1
iratszekrény	2	1
lemezszekrény	1	1
telefon	1	1
fax	1	-
számítógép, nyomtató	1-1	(közös)
nevelőtestületi szoba		
asztal	pedagógus létszám szerint 1	-
szék	pedagógus létszám szerint 1	4
könyvtári dokumentum	500	300
könyvszekrény	2	2
tükör	1	2
mosdókagyló	1	-
orvosi szoba	berendezése, felszerelése a 26/1997.(IX.3.)NM rendelet előírásai szerint	hiányos
gyermeköltöző		
öltözőszekrény	gyerekenként 1	30
gyermekmosdó, WC		
törülközőtartó	gyermeklétszámnak megfelelően	megfelelő
falitükör	mosdókagylónként 1	megfelelő
hőmérő	csoportonként 1	2
fogmosópohár-tartó	csoportonként 1	2

Tisztálkodási és egyéb felszerelések

Tisztálkodási és egyéb felszerelések megnevezése	Előírás	Tényleges állapot
fésű, fogkefe, fogmosó pohár	gyerekenként 1	gyerekenként 1
ruhakefe, körömkéfe, szappantartó	8	8
fésűtartó	csoportonként 1	2
törülköző	felöltt és gyereklétszám szerint 3-3	felöltt és gyereklétszám szerint 2-2
abrosz	asztalonként 3	asztalonként 2
takaró	gyermeklétszám szerint 1	gyermeklétszám szerint 1
ágyneműhuzat, lepedő	gyermeklétszám szerint 3	gyermeklétszám szerint 2

Felölttek munkavégzéséhez szükséges eszközeink

Az eszközök megnevezése	Előírás	Tényleges állapot
szennyesruha -tároló	1-1	1-1
mosottruha-tároló	1-1	1-1
mosógép	1-1	1-1
vasaló	1-1	1-1
vasalóállvány	1-1	1-1
szárítóállvány	1-1	1-1
takarítóeszközök	1-1	1-1
ásó, kapa, gereblye, kerti locsolókanna	1-1	1-1
hűtőgép	1-1	1-1
porszívó	1-1	1-1

A nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök

Az eszközök megnevezése	Előírás	Tényleges állapot
különléle játékformák eszközei	csoportonként a gyerekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	megfelelő
mozgásfejlesztő eszközök	csoportonként, a gyermeklétszámnak megfelelően	hiányos
ének, zene, énekes játék eszközei	csoportonként, a gyermeklétszámnak megfelelően	megfelelő
anyanyelv és kommunikáció fejlesztéséhez	csoportonként a gyerekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	hiányos
értelmi képességeket fejlesztő	csoportonként a gyerekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	megfelelő
ábrázoló tevékenységet fejlesztő anyagok, eszközök	csoportonként, a gyermeklétszámnak megfelelően	megfelelő
természeti, emberi, tárgyi környezet megismerését segítő eszközök anyagok	csoportonként, a gyermeklétszámnak megfelelően	megfelelő

munka jellegű tevékenységek eszközei	csoportonként a gyerekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	megfelelő
videó	2	2
televízió	2	2
magnetofon	2	2
diavetítő	2	2
vetítívászon	2	2
hangszer pedagógusoknak	1	4
hangszer gyerekeknek	csoportonként a gyerekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	pótlást igényel
egyéni fejlesztést szolgáló	csoportonként a gyerekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	pótlást igényel

Egészség és munkavédelmi eszközök

Az eszközök megnevezése	Előírás	Tényleges állapot
ételminta-vételi készlet	1-1	1-1
mentőláda	1-1	1-1
gyógyszerszekrény	1-1	1-1
munkaruha	törvény alapján	megfelelő
védőruha	törvény alapján	megfelelő
tűzoltó készülék	törvény alapján	megfelelő

Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének további speciális eszközei

Az eszközök megnevezése	Előírás	Tényleges állapot
<i>beszédfogyatékosok</i>		
120x180 tükör	1	1
logopédiai alapkészlet	1	logopédusé
<i>hallási fogyatékosok</i>		
dallamíró	1	-
hallásvizsgáló és hallókészülék-tesztelő felszerelés	1	-
vezetékes v. vezeték nélküli egyéni, ill. csoportos adó-vevő készülék	gyerekenként 1	-
különböző nyelvi kommunikációs szinteknek megfelelő kifejezések képi megjelenítésére alkalmas elektronikus információhordozó	1	-
nyelvi kommunikáció vizuális, auditív megjelenítésének ellenőrzésére alkalmas eszköz	1	-
szurdologopédiai eszközök	1	-
<i>látási fogyatékosok</i>		
olvasótelevízió	1	-
hatrekeszes doboz, gombás tábla, szöges tábla, csörgő labda	gyerekenként 1-1	-

VII.

Érvényességi rendelkezések

A helyi óvodai nevelési program érvényességi ideje: ***2010. szeptember 1-jétől visszavonásig***

A helyi óvodai nevelési program felülvizsgálatának és módosításának indokai:

Kötelező:

- Jogszabályváltozás
- Fenntartók által meghatározott feladatváltozás

Lehetséges:

- A minőségfejlesztési munka eredményeinek beépítése, illetve kevésbé eredményes elképzelések elhagyása

A helyi ***nevelési program nyilvánossága:***

Mindkét intézmény csoportszobájában illetve az óvodavezető irodájában megtalálható.

VIII.

Legitimációs záradék

A helyi óvodai nevelési programot a fenntartói jóváhagyás előtt véleményezte:

..... dátum:.....
Szakértő

Véleményezte:

..... dátum:.....
Tolmács Óvoda Szülői Szervezetének képviselője

..... dátum:.....
Törpe Óvoda Szülői Szervezetének képviselője

..... dátum:.....
Bánk Község Szlovák Kisebbségi Önkormányzat képviselőjében P.H.

Elfogadta:

..... dátum:.....
A nevelőtestület képviselőjében P.H.

Jóváhagyta:

..... dátum:.....
Tolmács Község Önkormányzat Képviselőjében P.H.

..... dátum:.....
Bánk Község Önkormányzat képviselőjében P.H.

